

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ШПОНТАК ТЕТЯНА СЕРГІЇВНА

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ЖИТТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

054 – СОЦІОЛОГІЯ

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня
магістра

Науковий керівник:
Рюль Вікторія Олександрівна
кандидат соціол. наук, доцент

Ужгород – 2021

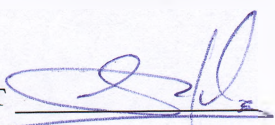
Реєстрація № 3
«24» листопада 2021 р. Львів

Дипломна робота допущена до захисту

Завідувач кафедри

Шандор Ф.Ф.

«16» грудня 2021 р.

Рецензент Аронасьєв Дмитро Миколайович
Кандидат наук, доцент

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи поняття соціальних мереж в соціології	7
1.1. Дослідження соціальних мереж вітчизняними та зарубіжними соціологами	7
1.2. Властивості та функції соціальних мереж.....	18
1.3. Способи та технології комунікацій в соціальних мережах	23
Розділ 2. Мережева комунікація та становлення особистості молоді людини	29
2.1. Молодь як основний ресурс суспільного розвитку	29
2.2. Позитивні та негативні фактори перебування в соціальних мережах	44
2.3. Самоідентифікація і самопрезентація особистості в соціальних мережах	51
Розділ 3. Місце соціальних мереж у повсякденному спілкуванні молоді	59
3.1. Прикладні аспекти аналізу місця соціальних мереж у повсякденному спілкуванні молоді	59
3.2. Негативні моменти комунікації молоді в соціальних мережах.....	67
Висновки	77
Список використаних джерел	77
Додатки	90

ВСТУП

Актуальність теми. З розвитком Інтернету, особливо такого його сегмента, як електронні соціальні мережі, у «сітку» яких потрапили мільйони людей, особливої актуальності набула проблема дослідження закономірностей конструювання й функціонування цих мереж. Однак вважаємо, що Інтернет став лише новим, хоча й дуже потужним, інструментом формування соціальних спільнот, а проблема вивчення процесу їх організації має витoki в самій природі соціальних зв'язків. Соціальна мережа — це соціальна структура, утворена набором соціальних акторів (таких як окремі особи чи організації), наборами діадичних зв'язків та іншими соціальними взаємодіями між акторами. Точка зору соціальної мережі надає набір методів для аналізу структури цілих соціальних утворень, а також різні теорії для пояснення закономірностей, що спостерігаються в цих структурах. Дослідження цих структур використовує аналіз соціальних мереж для виявлення локальних і глобальних закономірностей, визначення місцезнаходження впливових організацій і дослідження динаміки мережі.

Соціальна мережа — це соціальна структура, утворена набором соціальних акторів (таких як окремі особи чи організації), наборами діадичних зв'язків та іншими соціальними взаємодіями між акторами. Точка зору соціальної мережі надає набір методів для аналізу структури цілих соціальних утворень, а також різні теорії для пояснення закономірностей, що спостерігаються в цих структурах. Дослідження цих структур використовує аналіз соціальних мереж для виявлення локальних і глобальних закономірностей, визначення місцезнаходження впливових організацій і дослідження динаміки мережі.

Сучасний світ неможливий без існування Інтернету, який являє собою найбільш динамічну форму комунікації сучасного людства, в той же час він є і найменше дослідженим видом комунікації в сучасному глобальному просторі. Тому його аналіз на сьогоднішній день є актуальним для багатьох

соціальних наук, в тому числі і соціології, оскільки до цього часу не розроблений єдиний категоріально-понятійний апарат для вивчення Інтернет-практик. Особливо гостро стоїть проблема аналізу соціальної комунікацій сучасної молоді, яка останні роки перебуває виключно у віртуальних просторах Інтернету. Ця проблема стає дедалі популярнішою для дослідження у різних науковців та особливо соціологів.

Над дослідженням та вивченням цієї теми працювало чимало зарубіжних та вітчизняних науковців, таких як: М. Тарофф, С. Роксенн, Хільц, К. Фішер, М. Орзак, І. Голдберг, К. Янг, Н. Дубова, А. Жичкіна, Н.О. Арестова, Л.Н. Бабанін, А.Е. Войскунський, В. Гревцов, Є. Найштетік, Т. Фісенко.

Мета дипломної роботи – дослідити вплив особливостей Інтернет-комунікації на сучасну молодь.

Завдання:

- розглянути існуючі в сучасній соціологічній науці концептуальні підходи до розуміння соціальних мереж;
- визначити змістові характеристики понять «соціальна мережа» та «мережева комунікація»;
- розкрити основні способи та технології комунікації в соціальних мережах;
- з'ясувати роль мережевої комунікації в особистісному становленні сучасної молоді людини;
- визначити позитивні й негативні фактори перебування молоді в соціальних мережах, форми та способи самоідентифікації й репрезентації себе в сучасних соціальних мережах;
- емпіричне дослідження та аналіз впливу соціальних мереж на комунікативні практики сучасної молоді;
- аналіз негативних та позитивних рис спілкування молоді в соціальних мережах.

Об'єктом даного дослідження є соціальні мережі як об'єкт соціологічного аналізу.

Предмет дослідження – вплив соціальних мереж на життя сучасної молоді.

Методи дослідження. В нашій науковій роботі застосовувалися різноманітні наукові методи, серед яких: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, індукція, дедукція, метод аналізу документації, метод системного аналізу, а *емпіричну основу* роботи склали такі соціологічні дослідження: анкетування на тему «*Місце соціальних мереж в житті сучасної молоді студентів ДВНЗ «УжНУ»*».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких має декілька підпунктів, висновків та списку літератури. В першому розділі розглядається теоретичні основи дослідження соціальних мереж, як сучасного способу масової комунікації, їх особливості та класифікацію. В другому розділі роботи наведено аналіз особливостей комунікації молоді в соціальних мережах. Третій розділ містить в собі дані емпіричних досліджень різних авторів та організацій, котрі підтверджують тези, наведені в попередньому розділі.

Повний обсяг роботи 91 сторінок. Список використаних джерел – 94 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОНЯТЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ В СОЦІОЛОГІЇ

1.1. Дослідження соціальних мереж вітчизняними та зарубіжними соціологами

Мережі стали важливими елементами людської цивілізації, оскільки, наприклад невід’ємною частиною сьогодні є сучасні дорожньо-транспортні, громадські та комунікаційні мережі повсякденне звичайне життя. Інтернетом користуються сотні мільйонів людей кожен день у всьому світі, і це впливає на соціальні стосунки між людьми.

Кілька років тому термін соціальна мережа в цьому зв'язку зберігся він навіть не використовував його, але наразі це значущий і всесвітній тренд в Інтернеті. Постійно розширюється доступ до Інтернету все більше людей, особливо дітей, отримують доступ до цієї послуги. Соцмережі найбільше використовується для обміну різноманітною інформацією між людьми та законом це причина їх величезного розвитку.[3]

Соціальні мережі та їх аналіз — це за своєю суттю міждисциплінарна наукова галузь, яка виникла з соціальної психології, соціології, статистики та теорії графів. Георг Зіммель є автором ранніх структурних теорій у соціології з наголосом на динаміці триад і «мережі групової приналежності». [2] Джейкобу Морено приписують розробку перших соціограм у 1930-х роках для вивчення міжособистісних стосунків. Ці підходи були математично формалізовані в 1950-х роках, а теорії та методи соціальних мереж стали повсюдно поширеними в соціальних і поведінкових науках до 1980-х років.[1] [3] Аналіз соціальних мереж на даний момент є однією з головних парадигм сучасної соціології, а також використовується в багатьох інших соціальних і

офіційних науках. Разом з іншими складними мережами, це частина нової галузі науки про мережі. [4] [5]

Соціальна мережа — це теоретична конструкція, корисна в соціальних науках для вивчення відносин між окремими особами, групами, організаціями або навіть цілими суспільствами (соціальними одиницями, див. диференціацію). Цей термін використовується для опису соціальної структури, зумовленої такими взаємодіями. Зв'язки, за допомогою яких об'єднується будь-яка соціальна одиниця, представляють конвергенцію різних соціальних контактів цієї одиниці. Цей теоретичний підхід обов'язково є реляційним. Аксіомою підходу соціальної мережі до розуміння соціальної взаємодії є те, що соціальні явища слід передусім концептуалізувати та досліджувати через властивості відносин між одиницями та всередині них, а не через властивості самих одиниць. Одне з поширених зауважень до теорії соціальних мереж полягає в тому, що окрема агенція часто ігнорується [6], хоча на практиці це може бути не так (див. моделювання на основі агентів). Саме тому, що ці різні мережеві конфігурації утворюють багато різних типів взаємозв'язків, окремих чи в комбінації, аналіз мережі корисний для широкого кола дослідницьких підприємств. У соціальних науках ці галузі дослідження включають, але не обмежуються ними, антропологію, біологію, комунікативні дослідження, економіку, географію, інформатику, організаційні дослідження, соціальну психологію, соціологію та соціолінгвістику. [33]

Наприкінці 1890-х років і Еміль Дюркгейм, і Фердинанд Тенніс передбачили ідею соціальних мереж у своїх теоріях і дослідженнях соціальних груп. Тенніс стверджував, що соціальні групи можуть існувати як особисті та прямі соціальні зв'язки, які об'єднують індивідів, які поділяють цінності та переконання (*Gemeinschaft*, нім., зазвичай перекладається як «спільнота»), або безособові, формальні та інструментальні соціальні зв'язки (зазвичай перекладається як *Gesellschaft*, нім.) як «суспільство»). [7] Дюркгейм надав неіндивідуалістичне пояснення соціальних фактів і стверджував, що соціальні явища виникають, коли взаємодіючі особи представляють реальність, яку

більше не можна пояснити в термінах характеристик окремих акторів. [18] Георг Зіммель, письменник на рубежі двадцятого століття, вказав на природу мереж і вплив розміру мережі на взаємодію, а також дослідив ймовірність взаємодії в слабо пов'язаних мережах, а не в групах.

Соціальна мережа - це група людей, які взаємодіють один з одним. Це також включає групові організації. Соціальні відносини можуть включати дружбу/вплив, спілкування, економічні операції, взаємодію, спорідненість, авторитет/ієрархію, довіру, соціальну підтримку, поширення, зараження тощо.

Називаючи соціальні відносини мережею, звертаємо увагу на модель або структуру набору відносин.

Соціальна мережа спільноти — це схема взаємовідносин між групою людей та/або організацій у спільноті. Кожна з цих мереж може включати соціальну підтримку, даючи людям відчуття причетності та спонукаючи їх допомагати та захищати один одного. [13]

Ступінь особистої мережі залежить від особи та типу стосунків, які розглядаються. Набір людей, яких добре знаєш або з якими часто спілкуєшся, рідко перевищує кілька сотень. У міру того як мережа зростає в розмірах, її розмір обтяжує підтримку відносин. Існує так званий «закон 150», який передбачає, що близько 150 осіб є найкращим розміром для села чи великого клану, хоча більшість людей живуть у набагато більших містах. Деякі експерти вважають, що ідеальний розмір корпорації становить приблизно 70 осіб: ці люди та їхні подружжя також утворять велику соціальну мережу. [9]

Проблема «безкоштовного райдера» — це коли хтось користується соціальною мережею, але не надає допомоги, коли це необхідно. Соціальні мережі вразливі для них, оскільки обставини, за яких потрібна допомога, наприклад катастрофи, виникають несподівано. Може статися так, що хтось не зможе допомогти в даний момент - може статися і так, що наступного разу його не буде. Лише повільно стає очевидним, хто сприяє, а хто не сприяє безпеці групи або хто ухиляється від виконання обов'язку.

Соціальні мережі об'єднують спільні інтереси. Це може бути робота, спільний інтерес до спорту чи розваг, релігія (мечеть, церква чи храм майже завжди є центром соціальної мережі). Мережа часто має власну ідентичність, яка є цілком реальною, хоча вона може не мати офіційного визнання. Мережі можуть бути зосереджені на місцях, сім'ях або глобальних спільнотах спільних інтересів. [63]

Соціальна мережа — це термін, який походить із соціології. Він описує Інтернет-сайт, де існує Інтернет-спільнота, об'єднана спільними інтересами чи досвідом. На цій сторінці вони можуть переглядати профілі інших користувачів, спілкуватися з ними та публікувати різноманітні мультимедійні чи текстові файли (фото, відео...). Вони можуть ділитися ними публічно чи приватно лише з тими, кому вони надають доступ до цих матеріалів. Загальні мережі: Facebook, Twitter – Ці мережі прагнуть створити нейтральне середовище, де їхні користувачі можуть спілкуватися та публікувати те, що вважають за потрібне, якщо це не суперечить етичного кодексу порталу та не ображає його користувачів. Цільовий: Instagram (якщо не придбано Facebook) – ці мережі зосереджують свій вміст на певній темі. У випадку Instagram це означає обмін та коментування фотографій, які користувач публікує за допомогою цієї служби, безпосередньо зі свого мобільного телефону за допомогою програми Instagram на вищезгаданому порталі. [23]

Визначення соціальної мережі різне від автора до автора, але визначити її можна як пов'язана група людей, які впливають один на одного. Поняття соціальної мережі походить від англійського слова «соціальна мережа» і також трактується як соціальний мережа, мережа спільноти, спільнота тощо.

Із загальної точки зору соціальні мережі розуміються за Джеймсом Клайдом Мітчеллом як «особливий зв'язок між певною групою людей. Природа зв'язків у соц мережу можна використовувати для інтерпретації цих зв'язків». [17]

Основний соціологічний словник визначає соціальну мережу як «набір соціальних сутності, пов'язані з іменними відносинами. Суб'єкти - це вузли

мережі, зв'язки виражаються сполучними точками» (Jandourek, 2007, стор. 241)

У своїй публікації Грановеттер зазначає: «Соціальна мережа: набір вузлів, за допомогою яких вони можуть бути особами чи організаціями, пов'язаними сукупністю суспільних відносин, якими це дружба, спілкування, довіра тощо».

Ще одне визначення соціальної мережі, яке можна знайти в іноземних мовах словники можуть бути такими: «Соціальна мережа — це соціальна структура, що складається з окремих осіб або організації. Ми називаємо цих осіб вузлами, ці вузли пов'язані у з'єднання через один або кілька певних типів взаємозалежних відносин як от дружба, спорідненість, соціальні інтереси, фінансові обміни, опір, сексуальні стосунки, спільні переконання, знання та престиж». (dictionary.reference.com) [43]

Європейське агентство з інформаційної та мережевої безпеки характеризує соціальна мережа як «онлайн-спільнота, яка дозволяє людям через створений профіль знайомтеся з іншими учасниками мережі, спілкуйтеся з ними, залишайтеся на зв'язку та діліться з ними фотографії та відео в спільному просторі.» (www.enisa.europa.eu)

Поява різноманітних соціальних мереж зумовлена певними зв'язками між його окремих членів. Такими зв'язками можуть бути, наприклад, професія, спільні захоплення, але найпоширенішим є дружба. Основна спільна риса всіх соціальні портали - це:

1. користувач може створити загальнодоступний або принаймні напівпублічний профіль, ділитися такою інформацією, як: ім'я, адреса, професія, інтереси тощо.
2. портал повинен дозволяти користувачеві визначати список інших користувачів, з ким він може встановити зв'язки та канали зв'язку
3. користувач може переглядати посилання інших користувачів, рекомендувати сторінки, надсилати запрошення, додавати коментарі тощо.

На додаток до цих основних опцій, вони пропонують нові та сучасні соціальні мережі та багато інших цікавих функцій. Найбільш використовуваний і найвідоміший це, ймовірно, спілкування між окремими членами, т. зв «Чат». Слово "чат" або «балакати» на сленгу означає спілкування кількох людей одночасно через мережу зв'язку. [21]

Соціальні мережі в тому вигляді, в якому вони існують сьогодні, є відносно недавнім винаходом, але в первозданному вигляді вони з'явилися вже під час створення людини. Концепція соціальна мережа дуже тісно пов'язана з поняттям socialize, що означає створювати і розвивати особистість людини (головним чином мислення, почуття та поведінку) і творити і підтримувати міжособистісні стосунки. Їх достатньо для створення міжособистісних стосунків навіть самі люди без жодних досягнень сучасної техніки. [25]

Озираючись у минуле, можна побачити, що цей «соціальний революція» почала відбуватися наприкінці 1990-х років у сучасну епоху людини і пов'язана з початком великого розвитку Інтернету. Роль Інтернету на початку його розвитку він був зовсім іншим, відтоді він змінювався ще тричі і дуже ймовірно, що буде знову зміниться. Інтернет використовувався для підключення багатьох комп'ютерів в американській армії, щоб вони могли надсилати важливу інформацію один одному. Тільки в 1991р почався останній етап розвитку Інтернету, він став комерційним і користувальницьким почали масово приєднуватися. [27]

Перша сторінка, яку можна було розглядати як соціальну мережу, датується роком 1997. Він називався SixDegrees.com і був заснований Ендрю Вайнрайхом. Вона зробила це можливим користувачам створювати профілі, облікові записи та додавати друзів до своїх список. Ці функції існували й раніше, але ніколи не поєднувалися на одній сторінці. Деякі функції соціальних мереж також включали сторінки наприклад Classmates.com або AIM, ICQ, QIP, Miranda тощо.

Мережа SixDegress.com представила себе як інструмент для полегшення спілкування

і спілкування між людьми. Ця ідея вразила мільйони користувачів, оскільки все вони знайшли те, що їм потрібно, в одному місці. Незважаючи на велику популярність SixDegress.com на початку своєї кар'єри вона не змогла підтримувати себе комерційно в 2000 році і була скасована.

З 1997 по 2001 рік соціальні інструменти почали підтримувати різні комбінації профілів і публічно названих «друзями». "Азіатський проспект", «BlackPlanet» і «MiGente» дозволили користувачам створювати особисті, професійні і профілі знайомств - користувачі могли стежити за профілями "друзів" не запитуючи їх згоди. [65]

Friendster і MySpace

Ще одна типова американська соціальна мережа – «Friendster». Найбільший користується популярністю в Азії, що забезпечує 90% відвідувачів. Friendster було засновано в 2002 як конкурент успішного сайту знайомств "Match.com" і його засновником був Джонатан Абрамс. Абрамс намагався створити щось подібне портал на кшталт Match.com, на основі якого шукали знайомств з незнайомцями схожі характеристики та інтереси. Friendster діяв за принципом дружби, тобто він з'єднав друзів друзів (друзів-друзів), оцінюючи цих друзів романтичні пари стають кращими друзями, ніж абсолютно незнайомі люди. [39]Перший логотип Friendster був просто чорно-білим і не мав великого успіху. Новий логотип змінили особу та прикмети. Новий логотип – це спроба візуалізувати tag-line, тобто кожного з'єднані посмішкою в кінці 😊 (посмішка) . Це насправді нагадує письмо від руки, який сповнений нерівних пасм і ліній. На думку деяких критиків, усмішка в кінці логотипу це виглядає страшно, наче після ночі, яку випивали Red Bulls Friendster одразу став популярним серед трьох груп людей: блогерів, учасники фестивалю Burning Man Art та геї. Популярність зросла до 300 тис. користувачів у всьому світі ще до офіційної прес-конференції у травні 2003 р. З великим зростанням кількості нових користувачів вони почали з'являтися і технічні проблеми. Сервери не були готові до такого швидкого зростання,

Послуги Friendster значно сповільнилися, і портал почав відчувати часті збої. Другу значну складність становив оригінальний вигляд порталу, що дозволяв переглядати профілі користувачів найвіддаленіших ступенів дружби (friends-of-friendsof-friends-of-friends). [41]

Щоб мати можливість бачити профілі інших користувачів, вони почали додавати різні фотографії цікавих людей, щоб розширити вашу ціль. Дехто з них почали масово збирати "друзів", щоб потрапити в список "найпопулярніших". Більшість із цих користувачів почали створювати фейкові профілі, т. зв "фальшиві". Friendster не погодився з таким підходом і почав видаляти найвідоміших «фейківщиків» а також реальні користувачі з нереалістичними фотографіями профілю (наприклад, фото відома людина, казковий персонаж, домашня тварина тощо). Цей крок не був найбільш вигідним для Friendster, тому його популярність почала падати. [73]

У 2003 році соціальні мережі почали з'являтися масово і лише одиниці журналісти помітили, коли в Санта-Моніці з'явилася мережа "MySpace". Мій простір починався як конкурент Friendster, Xanga та AsianAvenue, а його гаслом було «Місце для друзів» (Місце для друзів). Вони також створили логотип із цим девізом, який на ньому зображені три фігурки, як люди.Щоб швидше розширити мережу також допомогли перехоплення користувачів із занепадаючого Friendster та інтерес до інді-року групи з Лос-Анджелеса, які не підійшли до профілів на Friendster. MySpace почав зв'язуватися з законними музикантами, щоб показати їх як він міг їх підтримувати. Незважаючи на те, що MySpace спочатку не був орієнтований для артистів і музичних груп, цей тип людей вітався в мережі і тим самим завойовувався та їх підтримка. [47] Таким чином музичні групи отримали можливість поділитися зі своїми шанувальниками найновішу інформацію та підтримувати зв'язок з ними. Таким чином вона була створена в мережі певні стосунки між фанатами та їхніми улюбленими групами, які були корисними для всіх.

Крім того, MySpace також відрізнявся від інших мереж тим, що дозволив своїм користувачам редагувати власний профіль за допомогою HTML-коду, яким стали всі унікальний користувач. MySpace набрав обертів серед підлітків у 2004 році. [66]

На відміну від старших користувачів, багато підлітків ніколи раніше не були зареєстровані в іншій соціальній мережі. Дехто з них приєднався, бо захотів спілкуватися з улюбленими музичними групами, інші познайомилися з цією мережею через членів родини. MySpace закликав підлітків запрошувати якомога більше друзів і приєднався, незважаючи на те, що багато користувачів були молодші за вікове обмеження для використання цієї мережі. Користувачі MySpace діляться на три категорії: музиканти/групи, підлітки та старше соціальне натовп. Незважаючи на моральну паніку, який вибухнув у липні 2005 року і стосувався сексу у 2005 році та стосувався сексуальних хижаків на MySpace. У червні 2006 року ця мережа стала найпопулярнішою в Сполучених Штатах Америки. (www.myspace.com) [54]

У 2006 році з'явилася нова соціальна мережа під назвою «Твіттер». а її засновником був Джек Дорсі. Мережа Twitter була створена як побічний продукт програмної компанії Odeo Inc. в Сан-Франциско. Назва мережі в тлумачному словнику означає «короткий сплеск безглуздої інформації», і засновники мають на це право це спрацювало. Переклад англійського слова "tweet" насправді означає щебетання словацькою мовою, або щебетання, яке також показано на логотипі twitter. Специфічною особливістю мережі є те, що вона дозволяє зареєстрованим користувачам надсилати та читати повідомлення, так звані «твіти» з максимальною кількістю символів 140, які відображаються користувачеві на сторінці профілю. Ця послуга схожа на надсилання коротких текстових повідомлень, тобто sms, і часто цю мережу ще називають «SMS Інтернет» або мережа мікроблогів. [53]

Короткі твіти дозволяють користувачам швидко та легко ділитися інформація про навколишній світ, наприклад, що вони роблять, їдять, різні приказки, оголошення тощо.

У 2008 році Оуянга у нього близько 4-5 мільйонів активних користувачів що Twitter є третьою за популярністю соціальною мережею що на день надсилається приблизно 50 мільйонів твітів (blog.twitter.com).

У 2008 році Оуянг з Forrester Research оцінив, що Twitter мільйонів активних користувачів, а в 2009 Compete.com повідомила, 3-я за популярністю соціальна мережа у світі. Лічильник показав надсилається близько 50 мільйонів твітів, а це приблизно 600 твітів за секунду. [71]

Навряд чи знайдеться на світі людина, яка б не знала значення цього слова «Фейсбук». Багато хто з подивом чує речення: «У вас немає Facebook?

Тебе навіть не існує!" Це всесвітнє явище є найвідомішим соціальним феноменом мережі, яка з моменту свого заснування - 4 лютого 2004 року, досягла величезного інтересу серед дітям і дорослим будь-якого віку. Була створена офіційна назва Facebook з листівок коледжу Гарвардського університету, а літера "F" означає також початок слова "знайти", що означає знайти і згадується на деяких логотипах також девіз «Find us», що означає «знайдіть нас» (facebook.com). Найвідоміша соціальна мережа, яка зараз «править» світом випадково була заснована в 2004 році лише 19-річним Марком Цукербергом, який тоді поняття не мав, з якою популярністю Facebook зіткнеться за дуже короткий час і як це вплине на його життя. [16]

Марк Цукерберг був студентом Гарвардського університету і навчався психологія. Після того, як від нього пішла дівчина, він створив соцмережу "Facemash" де студенти могли оцінювати інших студентів на основі їх зовнішнього вигляду. Це передбачає що Facemash був попередником Facebook. Facemash був запущений у жовтні 2003 року і студентська газета повідомляє, що це було засновано на простому принципі «гаряче чи ні». [15]

Facemash працював так: на сторінці з'явилися дві фотографії двох дівчата поруч і на яку картинку натиснув користувач, та дівчина була привабливішою.

Цукерберг отримав ідею від друга і написав у своєму блозі:

«Так, і воно там. Я не зовсім впевнений, як економіка впишеться в усе це тварини, але мені подобається ідея порівняння двох людей».

Фотографії дівчат були незаконно отримані з бази даних університету. Протягом 4 годин. Більше 4050 користувачів відвідали Facemash, який переглянули приблизно 22 000 осіб фотографії. На жаль, кар'єра Facemash завершилася через 2 дні після запуску адміністратори університету забанили сайт і Марка Цукерберга мало не вигнали зі школи за порушення правил і розпорядку університету. [19]

Марк Цукерберг створив Facebook разом із двома своїми сусідами по кімнаті Дастін Московіц і Кріс Хьюз. На програмування у нього пішло менше часу приблизно два тижні та вигнав його з кімнати в гуртожитку. Facebook спочатку був призначений для обслуговування наприклад громадська система для студентів Гарвардського університету чи щось таке як щорічник, де студенти можуть залишати різні коментарі, оголошення, замітки для інших друзів. Оригінальна назва до 2005 року був "The Facebook.com". На назву надихнули паперові листівки, які вони отримують першокурсників університетів Америки. Після запуску соцмережі половина студентів Гарвардського університету подала заявку на це, і ось чому через кілька місяців вони поширили його на інші університети, такі як Єль і Стенфорд. [22]

Не кожен студент міг зайти у Фейсбук, лише ті, кого запросили і мали адреса електронної пошти в домені «університету» типу .edu, ac.uk тощо. Того літа Марк Цукерберг разом з Московіцем і кількома іншими. Друзі переїхали в Пата-Альта, штат Каліфорнія, в невеликий орендований будинок створив перший офіс Facebook. Усіх виключили з Гарварду за прогули. У 2005 році Марк Цукерберг купив домен Facebook.com за 2000 доларів. У вересні того ж року сайт почав поширюватися на середні школи Америки, а в жовтні Facebook перетнув Атлантичний океан до Великої Британії. [28]

Через тиждень після запуску Facebook Марка Цукерберга звинуватили троє старших однокласників, що він вкрав їхню ідею і тим самим почав нескінченну суперечку про це явище, яка триває донині. У вересні 2006 року

Facebook відкрив свої двері для всіх бажаючих щоб зареєструвати обліковий запис, і гігант соціальних мереж, яким ми їх знаємо, почав формуватися сьогодні. Реєстрація облікового запису безкоштовна, оскільки заробляються найбільші гроші від компаній, які хочуть представити свою рекламу саме на цьому сайті.

На початковій сторінці безкоштовно наголошується: «Facebook був, є і буде безкоштовно». З моменту заснування Марк Цукерберг отримав багато пропозицій від великих компаній корпорація продасть Facebook. Деякі джерела кажуть, що вони пропонували йому більше 2 мільярдів доларів, але він відкинув кожну корпорацію. [31]

Facebook не тільки є найбільш відвідуваною соціальною мережею англійською мовою мовних країнах, але й досяг загального домінуючого становища на ринку Філіппін, Індонезії, Гонконгу, Сінгапуру та В'єтнаму.

На даний момент Facebook має понад 325 мільйонів користувачів, включаючи понад 1,7 мільярда фотографій. Зареєструватися в соціальній мережі Facebook досить просто і ось чому він такий успішний. Після введення веб-адреси www.facebook.com з'являється початкова мережева сторінка. Заповнивши своє ім'я, прізвище, e-mail, пароль, стать і дату народження, ви вже є зареєстрованим користувачем Facebook.

1.2. Властивості та функції соціальних мереж

Всі соціальні мережі намагаються бути максимально привабливими для користувачів, так що багато людей реєструються в них. Декого зацікавить можливість спільного використання фотографії, інші з особистим редагуванням профілів.

Використання соціальних мереж регулюється цілим набором формальних і неформальних правил. Неформальні правила взагалі не фіксовані, на них всі дивляться інакше їх важко довести юридично. При реєстрації на будь-який соціальної мережі, користувач погоджується з

умовами реєстрації, які можуть бути викликані також як формальні правила, які точно встановлюються операторами соціальних мереж. [37]

Ці терміни зазвичай приховані під посиланням десь у нижньому колонтитулі сторінки, вони довгі і пройти через них зовсім нелегко. Тільки останній факт є найпоширенішою причиною того, що користувачі порушують їх і часто навіть не знають про це.

Наприклад, офіційні правила Facebook включають це під час завантаження фотографії, відео та багато інших матеріалів, дає користувачеві право поширювати цей вміст далі, поки він знову не видалить його. Але це все одно не працює під час видалення вмісту повністю видалити інформацію, оскільки певний час вона зберігатиметься в резервній копії серверні копії. Видалення вмісту не означає, що ніхто не має доступу до цих даних ніколи не можна отримати (www.facebook.com). [57]

Позитивні правила соціальних мереж включають такі правила, як немає толерантності до спаму, немає завантаження вірусів, немає збору даних про інших користувачів, а також переманювання даних для входу в інших користувачів.

У соціальних мережах також заборонено кібербулінг, завантаження відео та фото та інші засоби масової інформації, де демонструються зображення оголеного тіла, порнографія чи насильство, а також соціальні мережі не можна використовувати для незаконної діяльності. Однак для запобігання до згаданої негативної діяльності не так просто на практиці. [43]

Згідно з правилами соціальних мереж, використовувати підроблену айдентичність заборонено або надати неправдиву інформацію про себе. Найчастіше порушується вікова інформація під час реєстрації. Facebook і більшість соціальних мереж можуть не використовуватися молодшими людьми як 13 років. В даний час це вікове обмеження встановлено федеральним законом США про захист приватного життя дітей в Інтернеті від 1998 р. Однак дослідження показало, що до 44% підлітків вже збрехали про свій вік, щоб зареєструватися на сайтах Facebook (www.microsoft.com).

Ймовірно, з цієї причини засновник хоче Марк Цукерберг з Facebook скасував вікове обмеження для реєстрації до соціальної мережі Facebook. «Моя філософія полягає в тому, що ви повинні почати навчання в дуже-дуже молодому віці», - сказав Цукерберг.

Діти, але часто навіть дорослі, не усвідомлюють ризиків і небезпек для них вони підстерігають під час реєстрацій у соцмережах, тому їх потрібно постійно про це попереджати. [59]

Вводячи особисту або конфіденційну інформацію, важливо думати про те, що все він може публікувати і що не повинен. Вся приватна інформація, фото, відео і конфіденційна інформація, якою користувач ділиться з іншими, може впливати не тільки на для його конфіденційності, а також для конфіденційності та майбутнього життя інших користувачів. Ваші 60% дівчат і 58% хлопців мають відкритий профіль у соцмережі, що вони підтвердили дослідження проекту «Ризик і безпека в Інтернеті».

У соціальних мережах існує неписане правило: «Чим більше у вас друзів, тим краще». Існує більша ймовірність присутності ворогів», які можуть ділитися інформацією використовуйте та використовуйте їх відповідно до ваших потреб. Користувачі йдуть добровільно пограбування одного з найважливіших факторів виробництва високої грошової вартості а саме інформацію про себе, своє особисте життя та життя ваших близьких. [61] Жодноговід таємних товариств у минулому, таких як ЦРУ чи SIS, не мали доступу отримати таку кількість даних, яка сьогодні можлива за допомогою простого входу в систему до соціальної мережі. І користувачі публікують їх добровільно і із задоволенням без будь-яких думок чи наслідків. Багато з них були б у реальному житті вони, мабуть, ніколи не робили, і навіть не люблять цього робити, коли хтось зупиняє їх на вулиці і запитує: заповнити коротку анкету.

Фейсбук і ціла низка інших соціальних мереж потихеньку руйнують природне форма спілкування, вербальна чи невербальна. Це створює потребу в людях копатися в приватному житті інших і давати їм інструменти для цього, пригнічує природну дистанцію, анонімність, право на приватність, створює ілюзію для людей зі слабким характером і свідомістю, що вони всім подобаються, що люди ним страшенно цікавляться. Така людина маленька веб-знаменитість, має сотні, а іноді навіть тисячі друзів, які не знають один одного зачекайте, доки він «завантажить» нові фотографії, що документують, де він був учора, або іноді він просто змушує людей так думати про нього. Це плутає справжній зміст слова друг, зі словами додати до групи, включити, натиснути, «подобається» тощо. [85]

Безсумнівно, негативно впливають на обізнаність і соціальні мережі цінності міжособистісних стосунків, побудова ієрархії цінностей і створення певної вид залежності, коли дитина майже постійно перевіряє свій профіль, і з будь-якого місця, коли комп'ютер увімкнено. Він не відвідує своїх друзів навіть бабусь і дідусів, щоб він чогось не пропустив. Дослідження виявили, що більшість мережі зазвичай приваблюють слабших особистостей і людей, які не задоволені своїми життя, але нічого проти нього не зроблять. Поки знаходять у соцмережах місце, щоб показати світ таким, яким він є в їхній уяві, а не в реальності. Ось цей цей факт згодом призводить до неможливості встановити нормальний стан спілкування з реальними людьми. [86]

Дуже легко написати щось у «чаті» чи «бюлетені» і не побачити цього реальна людина, віч-на-віч, почути колір голосу або побачити рух тіла.

Це явище також називають втратою стримувань в Інтернеті або розгальмуванням. «Термін розгальмування в Інтернеті, який часто називають «флеймінг», приблизно щось на кшталт «запального, пристрасного», охоплює весь діапазон поведінки від невічливості або грубості аж до вираження

внутрішніх особистих почуттів до іншої особи, яка користується правом мережа Інтернет.

Деякі експерти зазначають, що звичайні обмеження не діють в Інтернеті і правила нормальної розмови. Люди, які використовують комп'ютер для спілкування, перетинають межу традиційні межі між домом і професійним життям».

Під маскою в даний момент ховаються діти, але іноді багато дорослих «наймодніший зв'язок», де найсучасніше дарувати всьому світу знати свої почуття та поточний настрій і все про себе. [87]

Важливу увагу слід приділити впливу цього спілкування на молоду людину покоління, яке фактично виховується і постійно перебуває під цим впливом. І більше воно лише набуває соціальних звичок, зразків і цінностей. Нині більшість молоді люди не можуть говорити ні про що. Найважливіша і найцікавіша для них тема це хто мав який «статус» і який їхній поточний настрій був у цьому даному деякий час.

Психологічні дослідження показують, що часте використання Facebook у дітей і підлітки можуть спричинити низку психологічних розладів проблеми. Американський професор психології Dr. Ларрі Д. Розен, доктор філософії з Каліфорнії Державний університет заявив, що постійний тиск і вплив соціальних медіа повинні мати певний ефект вплив на їх поведінку і психіку. Свої думки і факти він публікував у своєму презентація на тему «Поштовхни мене: як соціальні мережі можуть як допомогти, так і зашкодити».

Розен згадує, наприклад, про те, що ті, хто працює в соціальних мережах більш активні, вони можуть проявлятися до прикладу асоціальна поведінка, манія та агресивність поведінка. [83]Негативний вплив має надмірне використання сучасних технологій на здоров'я підлітків, роблячи їх більш схильними до тривоги, депресії а також для майбутніх проблем зі здоров'ям.

1.3. Способи та технології комунікації в соціальних мережах

Сьогодні соціальні мережі стали явищем, якому приділяє свій вільний час особливо молодь покоління. Соціальні мережі в основному призначені для створення великих спільнот і обміну інформацією інформації.

Соціальні мережі вперше зробив видимими соціолог Дж. А. Барнс у книзі «Класи та комітети в Норвезька острівна парафія [71], де ми говоримо про соціальну організацію завдяки вузлам. Ці вузли вони пов'язують різноманітні соціальні відносини, родинні зв'язки, випадкові знайомства. Це взаємно пов'язана мережа людей, які спілкуються один з одним заради певної мети. З цією метою він може бути дружбою, сім'єю, інтересами, спільними поглядами, колегами, друзями. Користувачі соціальні мережі обмінюються спільними даними та інформацією. [72] Сама назва «соціальні мережі» походить від слова «соціальна мережа», у вільному перекладі як «соціальна мережа». Поняття соціальних мереж має кілька значень. Різні автори визначають його як пов'язана група людей, які впливають один на одного.

Із загальної точки зору Джеймс Клайд Мітчелл розуміє соціальну мережу як специфічний зв'язок між визначається групою людей. Для тлумачення можна використовувати характер зв'язків у соціальній мережі цих зв'язків. На думку Бойда та Еллісона, соціальні мережі не орієнтовані навколо об'єкта інтересу, а наприклад, дискусійний форум, але вони структуровані як особисті мережі, де посередині знаходиться фізична особа. [74]

Європейське агентство з інформаційної та мережевої безпеки розуміє соціальну мережу так: «Онлайн спільнота, яка дозволяє людям знайомитися з іншими учасниками мережі через створений профіль, спілкуйтеся з ними, залишайтеся на зв'язку та діліться з ними фотографіями та відео в межах спільного доступу простір» [75]

Визначення соціальної мережі за Великим соціологічним словником – це «сукупність соціальних суб'єктів, пов'язаних номінальними

відношеннями.. суб'єкти – вузли мережі, відношення – це виражається сполучними точками» [76]

Словники іноземних мов визначають соціальну мережу як «соціальну структуру, що складається з індивідів або організації. Ми називаємо цих осіб вузлами, ці вузли пов'язані у з'єднання через один або кілька певних типів взаємозалежностей—відносин, таких як є напр. дружба, спорідненість, соціальні інтереси, фінансові обміни, опозиції, сексуальні стосунки, спільні переконання, знання та престиж».[77]

Соціальні мережі — це веб-сайти, призначені в основному для забезпечення взаємодії між користувачами, які мають спільні інтереси, думки та діяльність.¹ Вони мають основні спільні характеристики, які [78]:

- користувач може створити загальнодоступний або напіввідкритий профіль і поділитися деякими з них така інформація, як ім'я, місце проживання, професія, інтереси, портал, який є посередником у соціальних мережах, повинен дозволяти користувачеві визначати список інших користувачів, з якими він може встановити зв'язок і спілкуватися;

- користувач може переглядати посилання інших користувачів, рекомендувати сторінки, додавати коментарі, ділитися фотографіями тощо;

- соціальні мережі пропонують можливість спілкування між окремими користувачами, т. зв чат.

Соціальні мережі можна розділити на різні типи та групи:

1. загальні та спеціалізовані (за типом посилань) - до загальних ми відносимо Facebook, MySpace, Twitter, де зв'язки різноманітні (користувачем може бути будь-який фанат, друг), спеціалізовані включають DevianArt - арт-спільнота, Last.fm - інтернет радіо,

2. відкритий і закритий – будь-хто може зареєструватися у відкритих соціальних мережах користувач, закриті соціальні мережі обмежені запрошенням або працевлаштуванням.

У відкритих мережах можна створювати підгрупи закритих мереж,

3. за метою створення соціальних мереж - особистий профіль (Facebook, MySpace), професійний (LinkedIn), перегляд відео (YouTube), інтернет-радіо (Last.fm), обмін улюбленими статтями та веб-сайтами (Delicious), обмін фотографії (Flickr).

Кожна соціальна мережа має різні функції, різні функції, але вони характеризуються певними спільними рисами символи, які:

- об'єднання людей у групи - користувачі приєднуються до певних спільнот з однаковою метою інтереси, спілкування, розваги тощо,

- профілі - користувачівони створили власні профілі, де розмістили свої особисті дані, фотографії, освіта, інтереси, вони можуть шукати своїх знайомих. На різних соціальні мережі, ця інформація може відрізнятися - персональні дані обов'язкові, можливо, необов'язково, це також може бути комбінація цих вимог;

- спілкування – відбувається в обох напрямках. Це можуть бути приватні повідомлення;

які можуть бачити лише відправник і одержувач, або публічні повідомлення, які будуть показані іншим користувачів, якщо вони мають доступ;

- програми - деякі соціальні мережі надають різноманітні програми, ігри на своїх порталах;

вікторини, які відвідують у великій кількості. Мільйони відвідують ці програми щодня користувачі витрачають реальні гроші на бонуси та оновлення.

Віртуальна спільнота

Віртуальна спільнота — це група людей, які спілкуються один з одним не так, як особисто контакт і робити це з соціальних, професійних, освітніх чи інших причин.[91] для телефони, газети, електронна пошта або чат використовуються для зв'язку з бажаною особою.

Вони можуть поділяти однакові думки, інтереси, характеристики, вони можуть по-різному впливати на своє життя і збагачувати.

«Інтернет-соціальні мережі — це сервіси, призначені для спільнот людей, які діляться своїми між собою даних у віртуальній мережі. Ці сервіси пропонують різні варіанти взаємодії між користувачами – напр. чати, повідомлення, електронні листи, дискусійні групи тощо» [70]

Визначення спільноти стосується певної географічної межі, наприклад школи чи робота, де особисте спілкування легке. У разі спілкування онлайн немає потреби в географічному кордоні чи культурному бар'єрі, отже, віртуальному спільнота достатньо представлена в Інтернеті.

Інформація, яка розміщується користувачами через соціальні мережі, є постпублікаційною стала доступною для інших користувачів, які можуть провести своє життя, як у реаліті-шоу.

Твіт, коментування, блог, додавання «друзів», спілкування в чаті, редагування дописів у Вікіпедії, зміна статусу. Це сучасне спілкування між друзями, родина, колеги, однокласники, люди за кордоном. Йдеться про збереження близькості особи.

Соціальні мережі залишають простір для висловлення своєї думки. може спілкуватися спілкуйтеся, співпрацюйте, спілкуйтеся, створіть власну спільноту. Є можливість постійного отримання інформації, яку можна фільтрувати та адаптувати до потреб людини. [81]

Такий спосіб зв'язку людей дає можливість керувати великою кількістю відносин, лагодити і тримати їх живими, поки людина не вирішить відродити їх до більш повноцінного рівня, або назавжди видалити зі свого життя.

Соціальні мережі, безсумнівно, забезпечують відкритий простір для всіх людей. Більшість людей зустрічаються у соціальних мережах, щоб розважити або поспілкуватися з родиною чи друзями. Як вони є ентузіастів соціальних мереж, буде також велика кількість противників. Найбільші суперники соціальних мереж є батьки, діти яких самостійно рухаються у світі соціальних мереж, але не безпечно. Ларрі Д. Розен, доктор філософії, професор психології в Університет штату Каліфорнія в Домінігез-Хіллз: «Хоча це можна

заперечувати, Facebook змінив ландшафт соціальної взаємодії, особливо серед молоді, і ми зараз ми починаємо бачити, що приносить надійне психологічне дослідження, а саме те, що воно приносить позитив і негатив». [55]

Переваги соціальних мереж

Соціальні мережі принесли величезну централізацію інформації, нові можливості її отримання інформації та її подальший обмін, централізація фото та відео, відстеження та коментування діяльність друзів.

Користувачі соціальних мереж можуть підтримувати зв'язок з великою групою людей. Деякі соціальні мережі надають власний чат, який дозволяє постійно спілкуватися з іншими друзі.

Короткими повідомленнями та інформацією можна ділитися за допомогою соціальних мереж, тобто статуси. Користувачі щоб вони могли інформувати своїх друзів про своє життя, свої думки та думки.

Деякі соціальні мережі також дозволяють завантажувати фотографії та відео та створювати альбоми зі свят, із сімейних чи дружніх заходів, які можна оприлюднити або залишити доступ лише для певних користувачів.

Соціальні мережі дають змогу зв'язувати вміст з усього Інтернету та отримувати інформацію ззовні соціальні мережі. Користувачі можуть додавати та коментувати нову інформацію з інтернет-газети і журнали, з блогів. Так інші користувачі дізнаються різну інформацію, яка вони можуть автоматично ділитися далі. [57]

Великою перевагою є легкість заводити друзів. Легкий пошук людей з минулого і отримати їх як друзів.

У соціальних мережах існує рівний статус користувачів. Всі в соціальних мережах мережі еквівалентні. Немає нікого красивіше, багатше, здоровіше, вище. Кожен користувач потрапляє в тієї ж соціальної групи.

Завдяки величезній гнучкості та різноманітності доступу можна використовувати різні програми скорочення довгої миті. Соціальні мережі пропонують багато програм, таких як ігри, тести, анкети та інші.

Недоліки соціальних мереж

Незважаючи на ряд переваг, соціальні мережі мають і негативні сторони, які можуть погано позначитися наслідки або вплив на користувача:

- порушення приватності - одним з головних недоліків соціальних мереж є втрата приватності та зловживання персональними даними. Чим більше інформації користувач розміщує в соціальних мережах, тим менш безпечно. Після поганих налаштувань і необережного використання соцмереж будь-хто може дізнатися про людину що завгодно за допомогою різних соціальних мереж. [53]

Найчастіше користувачі публікують свій номер телефону, електронну адресу, адресу постійне проживання.

- може виникнути залежність від соціальних мереж і віртуальних друзів асоціальна поведінка, агресивність, неспроможність інтегруватися в колектив у реальному житті,

- комп'ютерні віруси – віруси можуть зруйнувати або контролювати систему, якою вони можуть керувати третя особа для власної вигоди,

- небажана реклама,

- «мало» часу - більшість користувачів також використовують свій вільний час у соціальних мережах чат або гра. Проведення часу в соціальних мережах знижує ефективність роботи і відрив від реальності. [54]

Соціальні мережі – це добре, якщо користувач знає, як користуватися даною послугою послуги, пропозиції та програми. Бездумне використання соціальних мереж може призвести до небезпек. У соцмережах та Інтернеті в цілому немає приватності. Профіль в соціальних мережах можна порівняти зі спальнею зі скла.

РОЗДІЛ 2

МЕРЕЖЕВА КОМУНІКАЦІЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

2.1. Молодь як основний ресурс суспільного розвитку

Людина за своєю природою істота соціальна, тому вона прагне створювати зв'язки з іншими. Зараз Інтернет є поширеним інструментом для таких стосунків, і тому найчастіше ним користується молодь.

Нові медіа, безсумнівно, сприяли прориву в сфері медіакомунікації. Діти та підлітки найчастіше спілкуються один з одним через соціальні мережі, такі як Facebook, NK чи Instagram.

Популярний слоган говорить: «якщо вас немає у Facebook, вас не існує». Він стає все більш реальним, оскільки є одним із найпопулярніших веб-сайтів у світі, які щодня відвідують мільйони людей.

Соціальні мережі дозволяють не тільки спілкуватися, але й ряд інших функцій, які змушують нас так охоче ними користуватися. Незважаючи на усвідомлення небезпеки, їхня популярність продовжує зростати.

Онлайн-спілкування – це особливий вид спілкування, при якому люди спілкуються за допомогою гаджетів та Інтернету. Варто точно визначити, що означає спілкування через Інтернет: електронна пошта, соціальні мережі, Skype і відеочати, чати, онлайн-ігри, коментарі під відео чи статтями, форуми – загалом, майже все, що надає Інтернет. Нині панує сучасне явище – Інтернет та його використання соціальні мережі значною мірою, особливо серед дітей та підлітків. Все навколо Ви можете почути вислів: «Все є в Інтернеті!», і це частково правда. Різна інформація такого типу можна знайти в Інтернеті кількома кліками та даними про друзів, знайомих і родину можна легко знайти у вищезгаданих соціальних мережах. Вплив Інтернету на молодь може бути як позитивним, так і негативним водночас. [32]

Функції спілкування в Інтернеті включають:

Відсутність інформації (ніде не повідомляється через камеру).

Затримка (відповідь може бути дана набагато пізніше отриманого повідомлення).

Зняття будь-яких бар'єрів (місцевих, часових, мовних).

Звичне та комфортне місце для спілкування, яке надає людині впевненості та спокою.

Високий ризик дезінформації та неправдивих заяв, брехні (Читайте про безпеку в Інтернеті).

Вміння говорити на будь-яку тему та розповісти все про себе. Дивно, але факт: людям легше сказати щось особливо ганебне і душевне (і тим самим звільнитися) незнайомій людині в мережі, ніж близькому другу.

Здатність бути собою або, навпаки, бути в якійсь іншій ролі, образі.

Тренуйтеся писати, якщо ви свідомо стежите за своїм мовленням. Інтернет-спілкування може допомогти підвищити грамотність і покращити представлення ідей. А, наприклад, ведення щоденника – популярний метод психотерапії. [43]

Порушення усного мовлення. Свої думки легше висловити на папері (клавіатура, віртуальний аркуш). А якщо не стежити за буквою, то аббревіатури та сленг поступово увійдуть у мову.

Переваги Інтернет-спілкування

Сам факт спілкування з різними людьми, усунення будь-яких бар'єрів є плюсом, особливо якщо це стосується роботи. Саме віртуальне спілкування дозволяє багатьом людям працювати, не виходячи з дому. А для тих, кого висмоктують енергію реальні контакти (частіше люди), це справжня знахідка.

Все, що пов'язано з роботою та підключенням до Інтернету - плюс. Крім того нюансу, що залишився, у вигляді відсутності невербальних елементів. Іноді це може спричинити непорозуміння або неправильне уявлення про людину. Але це вирішується. Зупинимось на цьому і поговоримо про дозвілля в Інтернеті. [45]

Спілкування через Facebook суттєво відрізняється ніж той, що біжить «віч-на-віч». Ці відмінності виникають через різні форми вираження, оскільки ми спілкуємося у Facebook лише через чат у формі письмовий текст, як правило, синхронний, хоча можливе використання асинхронного режиму, в якому буде читатися інформація, адресована другові ним у інший час, ніж було створено. Асинхронний зв'язок є дуже практичний варіант, оскільки він дозволяє залишити повідомлення, але використовуючи його, відправник ніколи не може бути впевнений, чи і коли одержувач прочитав повідомлення.

Текстове спілкування особливо дружнє для молодих людей, які звикли до швидкого, короткого текстового спілкування через мобільні пристрої, але воно може бути обтяжливим для зрілих і літніх людей.

Останні зазвичай погано друкують, а також не звикли до особливо коротких висловлювань чи використання смайлів. Спілкування в чаті також відрізняється від спілкування по телефону, яке дозволяє ширші, розповідні твердження. Текстова форма заяв у Facebook настільки істотно відрізняється від спілкування в реальному світі, що вона перекладається це, принаймні на початковому етапі використання порталу, до зменшення частоти контактів через чат і меншої важливості питань, які обговорюються через чат. Facebook не має можливості прямого голосового чи візуального зв'язку, наприклад Skype. Це сильно обмежує спілкування і збіднює його, перешкоджаючи передачі невербальних сигналів (мова тіла, інтонація голосу, тембр, специфічна манера мовлення). Текстове спілкування в чаті дуже обмежене, позбавлене тонкості, важко використовувати метафори. Мережа – це інше середовище для функціонування людини, ніж реальне, у чому комунікація, опосередкована комп'ютером, відрізняється від спілкування в реальному світі. Це впливає на зміну поведінки користувачів мережі, і це явище, яке спостерігають Інтернет-психологи, називається розгальмуванням Інтернет-поведінки Facebook безперечно змінив образ сучасної комунікації. Він демонструє всі ознаки, які віднесені до категорії нових медіа, а саме:

цифровий, інтерактивність, гіпертекстуальність, мережа та віртуальність.

У свою чергу, користувачі сервісу «Наша класа» з початку його існування можуть створити особистий профіль, розмістити аватарку, записатися в існуючі школи /клас / поле або створити власний список, надіслати приватне повідомлення іншому користувачеві, залишити запис у його профілі та опублікувати фотоальбоми. Веб-сайт був додатково збагачений новими функціями, найважливіші з яких:

- "оселедець" - функція, що дозволяє відстежувати активність інших користувачів порталу,

- Комунікатор НК - за зразком комунікатора Facebook і функцій Gadu-Gadu,

- програми з іграми - також за зразком програм Facebook11.

Крім того, на порталі є можливість відправляти віртуальні подарунки за окрему плату

та присвята пісень. Користувач може контролювати, хто і в якому обсязі

має доступ до свого профілю¹². Ви можете поділитися своїми через портал

Ви можете створити з повсякденного досвіду, фотографій або цікавинок мережі друзів, підтримувати регулярні контакти з людьми з усього світу, а також відновити контакти з друзями з минулого.

Переваги включають наступне:

- здатність людей, які страждають комплексами, або заводити знайомства, знаходити друзів і партнерів по життю;

- добровільність взаємодії;

- здатність контролювати семантичні, змістові, граматичні та інші аспекти інформації;

- уміння відразу знаходити додатковий матеріал і уточнюючі факти;

можливість перервати спілкування і відправити людину в чорний список (плюс, але спірно);

стимулювання власної мотивації, підвищення і додання впевненості в собі (наприклад, ведення щоденника і спілкування з «братами по розуму» при схудненні);

розвиток дрібної моторики. [46]

Звісно, весь Інтернет – поле для самовираження. Його використовують блогери та відеоблогери, редактори журналів, автори сторінок і груп у соціальних мережах. Це все форми онлайн-спілкування. Можливість самовираження чудова сама по собі. Питання в тому, як саме людина вирішує виражатися, що хоче донести до людей і що бере з собою. Головне, щоб не виникало «самотності в мережі»: коли глядачів багато, і шанувальників, і віртуальних друзів є, і коментарів вистачає, а щастя в житті немає і немає до кого звернутися за допомогою.

Технічний прогрес потрібно використовувати, але з розумом. Наприклад, ви можете ввечері щось обговорити з подругою і домовитися, що все згодом з'ясується при особистій зустрічі.

Як завжди, проблема інтернет-спілкування має дві сторони. Не можна судити про це за критеріями «добре/погано». Важливий не сам факт віртуального спілкування, а суть цього спілкування та його сторони. Можна спілкуватися з цікавими людьми і самореалізуватися, а можна просто «вбити час», втекти від себе і створити ілюзію життя і спілкування. [61]

Чи замінить віртуальне спілкування реальне? Можливо. Це добре? ні Людина – істота соціальна, спілкування – самостійна діяльність і невід'ємний елемент багатьох видів діяльності. Без справжнього емоційно забарвленого спілкування ми не можемо розвиватися як особистість.

Віртуальне спілкування – певною мірою. В Інтернеті ми спілкуємося не з людьми, а з їх образами (створеними ними або нами), багаторазово обробленими представниками особистості. Справжнє спілкування складніше,

ризика образи вищі, і не завжди є ймовірність помилитися і самому бути недосконалим, але це набагато цікавіше і корисніше. [62]

Спілкування в Інтернеті для розваги здається мені недосконалою формою спілкування. Так, інколи це єдиний вихід (їх розділяють милі), але в інших випадках я за реальні контакти. Ось чому:

У реальному спілкуванні ми бачимо всі реакції партнера за принципом «тут і зараз»: тон і швидкість мови, жести, міміку тощо. Це зменшує ризик неправильного тлумачення інформації або спотворення.

Справжнє спілкування живе. Це не дає зняти першу думку. В Інтернеті люди чітко фільтрують те, що пишуть.

В Інтернеті ми отримуємо і бачимо те, що нам хочуть показати. Хоча в житті є ще багато чого, щоб розпізнати таємниці підсвідомості. Можна заощадити гігабайти листування і практично нічого не дізнатися про людину (а це марна трата часу і зусиль), а можна отримати повне уявлення про неї за півгодинну зустріч. [69]

Як би ви не прикрашали онлайн-спілкування смайликами, воно залишається сухим і беземоційним. Як я вже сказав, це добре для ділових стосунків (хоча також не на 100%), але погано для випадкових стосунків.

В Інтернеті мова зазвичай змінюється: скорочення, помилки, сленг. Поступово засвоюється і переходить у реальне життя (одне віртуальне «СПС», яке дехто і в житті вимовляє, хоч чого воно варте). Якість мовлення є важливим елементом особистості. Інтернет не розвиває навичок спілкування та мовлення.

Ілюзорне сприйняття, уявна схожість інтересів і поглядів на світ, як результат - розчарування і відчуття втраченого часу. Особливо це стосується сайтів онлайн-знайомств. Що ми бачимо, якщо говорити про друковану версію спілкування? Фотографії, малюнки, смайли, знаки та символи - інформація, яку вони хочуть нам повідомити. [90]

Взаємодія через Інтернет залишає лише спілкування як таке, хоча в житті воно часто є елементом іншої діяльності (робота, навчання, гра) і дії та вчинки цінуються більше, ніж слова.

Випадкова відправка листа не тому адресату, скріншоти, записи та інший «компромат».

Поки віртуальне спілкування залишається віртуальним, ви можете створювати і підтримувати будь-який образ себе. Ось що робить деяких людей залежними від Інтернету. Втеча від реальності у вигаданий світ є неадекватною стратегією поведінки, а не стратегією вирішення проблем. На які тільки хитрощі не йдуть люди, навіть віртуальний секс придумали. Як цей процес може бути віртуальним? Так, шансів завагітніти чи захворіти немає, але в чому ж насправді проблема? Страх інтимної близькості, невпевненість у собі, комплекси, життєві невдачі - це справжні проблеми. [28]

Спілкування у віртуальному просторі, мовлення та способи взаємодії зі світом. Надмірно «теплі» умови так само шкідливі для людини, як і хронічний стрес. Якщо людина створює свій ідеальний і комфортний світ в Інтернеті, вона поступово відучується адекватно реагувати на зовнішні подразники (а їх в реальному світі завжди достатньо). Чим частіше виникає роздратування, тим вище бажання нарешті вписатися у віртуальне спілкування. Учні підключені до соцмереж навіть під час навчання, і це їх значно погіршує результати дослідження, підтвержені голландськими дослідженнями. Правда, переважно батьки давали дозвіл їхні діти навчаються таким чином, щойно вони купили їм комп'ютер, але вони точно не думали, що це вплине на них так негативно. Так багато дітей він не використовує свій комп'ютер для навчальних цілей, з якими його йому дали, але саме так «зависати» в соціальних мережах кожен вільну секунду. Можна констатувати що соціальні мережі формують їхній стиль життя, від якого вони не хочуть відмовлятися ні за що. [27]

Попри очевидні результати, до трьох чвертей учнів цього не визнають що соціальні мережі погіршать їхні оцінки в школі. “Результати учнів, які

вони використовують соціальні мережі під час навчання, навіть якщо лише як фон, у них двадцять відсотків гірші результати, ніж інші", - йдеться в голландському дослідженні. [25]

Соціальні мережі також негативно впливають на навчання, що підтверджено дослідженнями, що учні, які хоча б раз заглядали на свою сторінку протягом п'ятнадцяти хвилин навчання у соціальній мережі вони отримали гірші оцінки.

Пол Кіршнер з Відкритого університету так прокоментував результати дослідження: «Люди можуть думати, що постійна зміна завдань дозволяє їм робити більше справ за короткий час, але насправді це збільшує кількість необхідного часу для виконання завдань і призводить до більшої кількості помилок».

На практиці це означає лише те студент, який не присутній під час навчання виконає завдання не тільки швидше, а й с має соціальну мережу учнів має соціальні мережі, які постійно працюють у фоновому режимі хтось щось не написав, хто а замість вашої уваги тривожний фактор. У результаті учні роблять більше помилок, ніж раніше згадано, тому що вони не зосереджуються повністю, як ви. [26]

Які переваги мати дітей і підлітків в Інтернеті?

Грамотність у цифрових медіа дозволяє дітям відкривати для себе соціальні медіа та експериментувати з ними, що може допомогти дітям отримати знання та навички, щоб насолоджуватися онлайн-діяльністю та уникати онлайн-небезпек. Навчання в Інтернеті? Так, це можливість використовувати соціальні медіа для обміну навчальними матеріалами один з одним як для особистого користування, наприклад для розширення інтересів, так і в школі – для підтримки навчання та вирішення домашніх завдань. Варто пам'ятати про аспекти розвитку креативності у дітей та підлітків. Активність у соціальних мережах стимулює творче мислення та творчість на прикладі контенту з YouTube, Tik Toka чи Instagram. Діти із задоволенням відтворюють

ідеї для розваги або проведення часу за допомогою таких занять, як «зроби сам» («зроби сам») від їхніх улюблених творців.

Молоді люди все частіше шукають підтримки психічного здоров'я, а через соціальні групи підлітки зміцнюють контакти з друзями зі схожими інтересами чи проблемами. Участь у локальних і глобальних онлайн-спільнотах дає їм відчуття зв'язку та приналежності. Для молодих людей це чудове місце, щоб виразити себе так, як вони не наважуються публічно. Це те, що змушує молодь почуватися краще і займати позицію в суспільстві. Перебування в Інтернеті допомагає розвивати соціальні навички, і найкраще те, що багато друзів можуть початися зі сторінки в соціальній платформі. Молоді люди легко і охоче заводять нових друзів, і все це можливо завдяки їх активності в соціальних мережах.

У будь-якому завдяки доступним миттєвим повідомленням і онлайн-інструментам ми можемо спілкуватися з обраною особою, обмінятися файлом або інформацією.

Поява сайтів соціальних мереж відкриває можливість вийти на новий вимір в освіті. Новою цінністю є не тільки різноманітність форм співпраці, а й усунення часових і просторових бар'єрів. Освіта стає можливою для кожного місці й у будь-який час [79].

Можливість розвитку, безсумнівно, є однією з переваг соціальних мереж контакти та краще функціонування на міжособистісному та груповому рівні. Більше того, все частіше підкреслюється важлива роль Web 2.0 у формуванні громадянські позиції. Імідж молодого інтернет-користувача як незацікавленого навколишньої реальності та використання Інтернету лише як місця розваги зникли. Громадянська журналістика може зробити студентів звичкою бути в курсі питань, що стосуються суспільства та навколишнього середовища, а також говорити про поточні реформи чи події. Це може навчити молодь сперечатися, займати власну позицію, сперечатися, але також обговорення, багате аргументами, з використанням доступних інструментів, таких як блоги або дискусійні форуми. Таким чином, сучасний учитель може

продовжувати свою діяльність колективний блог, до якого студенти можуть робити свій внесок. Є це для них природне середовище, яке може стати цікавим доповненням до діяльності.

Сучасні технології можуть успішно використовуватися в процесі дидактично-виховний. Методи та форми роботи мають бути перевірені навчання, яке може принести багато позитивних аспектів у контекст освіти.

Розуміння комунікативних практик молоді в соціальних мережах неможливе без визначення особливостей самої соціодемографічної групи молоді та того, наскільки ці відмінності впливають на взаємодію в соціальних мережах. Молодь впевнено бере першість у сфері обміну інформацією, бо саме молоді люди активно спостерігають за модними тенденціями та науковим прогресом в цілому світі та у своїй державі. До прикладу, складно знайти молоду людину, яка не має мобільного зв'язку, комп'ютеру, чи інтернету і не спілкується в соціальних мережах. Найбільш чисельна група користувачів інтернету – також молоді люди. Молодь – найчисельніша аудиторія інтернет-користувачів. Згідно результатів компанії GfK, серед українських користувачів 64% – це молодь 16 – 29 років, що підтверджує вже відомий факт.

Визначення специфіки молоді доречно почати з уточнення самого поняття «молодь» та «молодість». У соціології категорія «молодь» позначає вікові верстви населення, у яких певний вік поєднується з відповідним суспільним становищем, статусом. Часові рамки молодості доволі невизначені, адже хоча як етап життя вона універсальна, проте вікові рамки пов'язуються з соціальним статусом та психологічними особливостями, тож залежать від конкретних умов, що склалися в соціумі та культури. Власне, дискусія з приводу меж молодості є однією з найбільш жвавих в соціології [50].

До прикладу, сьогодні в Україні молодістю вважається період з 14 до 35 років, а от за класифікацією ВООЗ, молодість починається та закінчується значно пізніше – з 25 до 44 років [42]. Такі суттєві розбіжності пояснюються специфікою державної молодіжної політики (наприклад, надання молодіжних

житлових кредитів, освітніми програмами), згідно світових демографічних показників (у сучасному світі відбувається суттєве збільшення громадян старшого віку, в зв'язку з чим коефіцієнт потенційної підтримки знижується – працюючих стає все менше. Необхідність підвищувати поріг пенсійного віку має наслідком і відповідне подовження молодого віку) тощо.

М. Перепелиця виокремлює три основні періоди у житті молоді:

- пошуку (коли молода людина обирає ким і якою їй бути);
  - інтеграції у суспільство (початок трудової біографії у будь-якій сфері суспільно-корисної праці);
  - початку інтенсивної творчої праці (завершення процесу соціалізації)
- [41].

Щодо відмінних характеристик молоді з-поміж інших соціальних груп, то М. Головатий виділяє такі: соціальний динамізм; мобільність; романтизм; соціальна нестриманість; потяг до пошуку нових способів життя.

При цьому вона, маючи багато спільних рис із старшим поколінням, водночас відрізняється від нього [92]. Вітчизняна дослідниця М. Кухта вважає, що завдяки пошуку нового, значній мобільності, соціальному динамізму молоді люди здатні швидше за інші соціальні групи оволодіти новими знаннями та спеціальностями, що необхідні для соціального розвитку і життєвого конструювання. Тому вони не просто виступають у ролі нащадків уже існуючих матеріальних та духовних суспільних ресурсів, проте стають активними творцями нових [25]. На наш погляд, ще однією рисою молоді в цьому контексті можна назвати адаптивність. По суті, та зачіпає усі попередні характеристики: соціальний динамізм – схильність до пошуку (і легкість) у здійсненні соціальних контактів, соціальні переходи (наприклад, сьогодні він/чи вона працює офіціантом, завтра – офісним службовцем тощо); мобільність (як соціальну, так і географічну); романтизм – через легкість у пристосуванні до нового, частина значимих для представників інших вікових груп проблем наче проходить «повз»; соціальну нестриманість – знову ж через легкість у сприйнятті змін, фізичний розквіт, молодій людині здається, що

вона «може все» і їй дозволено – якщо не «все», то «більше», або «багато»; потяг до пошуку нових способів життя – бажання вийти за межі уже існуючого, побудувати життя відмінним від життя батьків.

Власне, деякі вчені вважають молодь найпродуктивнішою частиною суспільства, бо саме вона може породити та сприйняти щось нове – таке, чого до цих пір не існувало. Тобто вона є рушієм суспільного прогресу. При цьому молодь порівнювалася з сирою глиною, адже вона готова до будь-яких починань у залежності від соціального впливу та ситуації, що склалася в суспільстві [30].

Таким чином, з одного боку, молодь привносить щось нове в суспільне життя, змінює його, з іншого – залежна від впливу ззовні, часто ще не здатна відрізнити «хороше» від «поганого». Через брак життєвого досвіду молоді люди також легше підпадають під вплив авторитетних осіб. По суті, рядовими членами екстремістських угруповань, неформальних деструктивних об'єднань здебільшого є саме молоді люди. Проблема наркотизації та алкоголізації також стосується в основному молоді – більшість шкідливих звичок беруть початок саме з молодого віку. Тож через лабільність до впливу ззовні проблема визначення специфіки цього впливу, обмеження негативів, що згодом можуть закріпити деструктивні поведінкові паттерни, є значимою для суспільства в цілому. І якщо в авторитарних та тоталітарних суспільствах роль контролера та цензора впливових факторів (здебільшого – інформаційних) перебирає на себе держава, то в демократичних ці процеси в основному віддані на самотік. Отже, деякі соціальні заходи все ж необхідні – наприклад, це може стосуватися обмеження пропаганди протиправних дій.

У першу чергу, з комунікацією молоді тісно пов'язані так звані соціальні орієнтації – саме вони визначатимуть преференції у виборі векторів і способів комунікації. Загалом, у широкому сенсі соціальна орієнтація є визначенням індивідом свого місця стосовно існуючих у суспільстві класів, соціальних груп, соціальних інститутів. У вужчому – це усвідомлення свого соціального походження та майбутньої «соціальної позиції». Власне, це

усвідомлення людиною свого місця у системі суспільних зв'язків, можливостей та шляхів її зміни та займання іншого, більш привабливого місця» [60]. М. Кухта вважає, що соціальна орієнтація молодих людей пов'язується з рядом прагнень, які в подальшому визначають їх поведінку та впливають на обрання комунікативних стратегій. Зокрема, сюди вчена відносить такі:

- потрапити у той чи інший соціальний прошарок, представники котрого володіють привабливими для молодої людини якостями, характеристиками чи матеріальними символами;
- отримати освіту певного рівня чи якості;
- працювати, не працювати чи займатися лише своїм особистим господарством;
- займатися розумовою або фізичною працею;
- займатися виконавчою, творчою чи управлінською працею;
- займатися престижною чи мало престижною працею;
- працювати у державній, недержавній формі власності або ж мати свою власну справу;
- жити у великому місті, малому місті чи селі;
- залишатися жити там, де проживають зараз, чи переїхати, у тому числі за кордон. При цьому, в якості основних критеріїв виборів відзначаються престиж та доступність [25].

Існують два підходи до визначення соціальних орієнтацій молоді: прихильники першого відзначають, що на рівні буденної свідомості молодої людини соціальні орієнтації виражаються у прагненні досягнути статусу своїх батьків чи старших братів, друзів. Прихильники – що молодь в першу чергу зорієнтована на те, щоб жити краще, аніж жили старші покоління.

Власне, особливості молоді у суспільстві проявляються у тому, що вона постійно знаходяться у стані соціального переходу. Вектор переходу спрямований від перебування в якості об'єкта суспільного впливу до переходу на рівень суб'єкта соціально-перетворюючої діяльності. Обираючи

подальший напрям життєздійснення, відбувається вибір шляху інтеграції у суспільство. При цьому, процес вибору можуть ускладнювати певні суперечності:

- розрив між біопсихологічним і соціальним визріванням (психологічний вік із соціальним не збігаються, психологічна неготовність до здійснення важливого соціального вибору);

- неузгодженість взаємин у сім'ї та суспільстві (вимоги щодо активності, інновативної діяльності або ж підпорядкованості відмінні на рівнях сім'ї та суспільства);

- запити і потреби не збігаються з можливостями суспільства у їхньому задоволенні (ресурси, що надає суспільство для реалізації певних варіантів вибору недостатні) [9].

Можна погодитися з визначенням К. Мангейма, який вважав, що динамічні суспільства рано чи пізно повинні активізувати і навіть організувати молодь, яка, на думку вченого, виконує функцію пожвавлюючого посередника соціального життя. Він також висловив тезу про те, що суспільство повинне дбати не лише про накопичення, а й, насамперед, про передачу культурного досвіду: «Зміна поколінь – універсальний процес, що базується на біологічному ритмі людського життя, внаслідок якого у культурному процесі з'являються нові учасники, тоді як старі учасники цього процесу поступово зникають. Члени будь-якого покоління можуть брати участь лише у хронологічно обмеженому відрізку історичного процесу, тому суспільство повинне постійно передавати накопичений культурний спадок. При цьому перехід від покоління до покоління є послідовним процесом» [27].

Тут можна також згадати про типи ставлення до наслідування цінностей у молодих людей. Виділяють такі типи:

- 1) ті, хто зберіг минулі цінності, або залишається їхнім прихильником;
- 2) ті, у кого ціннісні орієнтації діаметрально протилежні представникам першої групи, відзначаються критичним ставленням до

досвіду минулих поколінь. Це рухлива група, яка, водночас, є найсильнішою силою у прогресивних соціальних трансформаціях;

3) молодь, яка хоч і критикує цінності минулого, проте повністю від них не відмовляється. Бажає поєднання цінностей;

4) молодь, яка заперечує будь-які цінності, окрім власних [25].

М. Головатий відзначає, що інтеграція та адаптація молоді можлива за допомогою двох шляхів. Перший – шлях конформізму. Його обирають ті, хто прагне до зниження суспільного тиску та тривожності. Насправді, складно сказати, яка частка молодих людей обирає подібний напрям – статистичних даних з цього приводу немає. Проте, видається, що вона доволі вагома. І тут важливо визначити, які цінності формуються в конкретному суспільстві. Так, до традиційних цінностей можна віднести створення сім'ї та народження дітей. Проте далеко не новиною уже є те, що в розвинених суспільствах вік вступу в шлюб та народження першої дитини за останні декілька десятиліть суттєво змістився. Навіть в Україні від початку 90-х рр. ХХ ст. до теперішнього часу відбулося значне зміщення – від 22 років (для жінок) до 27 років. На передній план виходять інші цінності – і не в останню чергу вони пов'язані з поширенням інформації в соціальних мережах. Завдяки соціальним мережам молодь дізнається, як живуть ровесники, в тому числі за кордоном, тож прагнення та цінності корегуються [9].

Оскільки соціальні мережі – найбільш доступний засіб до налагодження соціальної взаємодії, вони розширюють можливості як для відтворення заданих моделей поведінки (так звані, інтернет-тренди), так і для інноваційної поведінки. Свого часу Г. Тард здійснив опис процесу інтерналізації норм та цінностей через призму соціальної взаємодії. Вчений вважав, що цей процес базується на принципі наслідування, у якому дослідник виокремлював як психологічні феномени (бажання, потреби), так і соціальні фактори (престиж, покора, практична користь). Таким чином, навіть інноваційна поведінка містить елементи наслідування, втілюється у певних рамках бажаного з позиції соціуму. Тож доречно розглянути ті можливості,

позитиви та загрози, негативи, що відкривають соціальні мережі для комунікації молодих людей.

2.2. Позитивні та негативні фактори перебування в соціальних мережах

Використання соціальних мереж є дуже популярним способом проведення вільного часу серед студентів. Вони перевіряють, що нового у світі, спілкуються з друзями або спостерігають за майбутніми подіями. Соціальна мережа – хороший слуга, але поганий господар. Це вірно, як і з іншими речами в житті. Однак, якщо людина використовує їх відповідально та ефективно, вони можуть значно полегшити її життя. До таких людей належать особливо студенти. Ось також кілька прикладів із мого досвіду.

1. Створити навчальну групу в соціальній мережі.

Найкраще, що ви можете зробити для своїх результатів у навчанні відразу після вступу в коледж, це окрім власне вивчення предмету, створити групу в соціальній мережі, додати до неї своїх нових однокласників і спілкуватися один з одним про предмети. вивчаються, діляться нотатками та різними навчальними матеріалами та говорять на конкретні теми. Це дуже корисно як додаткова допомога, щоб збагатитися іншими думками, а також як доповнити навчальний матеріал для конкретних предметів. Ви можете поділитися матеріалом, наприклад, через Google Drive або безпосередньо опублікувати нотатки в групі. Важливо, щоб ви розвивали солідарність і допомагали один одному як однокласники. [39]

2. Приєднуйтеся до глобальних академічних спільнот.

Ми знаємо, що соціальні мережі, такі як Facebook, працюють у глобальному масштабі. Коли ви зрозумієте, що вас дуже цікавить предмет, речовина чи тема, знайдіть це на Facebook словацькою та англійською мовами за допомогою хештегів (наприклад, #medicína або #medicine) або просто введіть своє улюблене поле в рядок пошуку, і воно з'явиться відразу багато пропозицій груп, до яких можна приєднатися. Приєднавшись до одного з них,

ви отримуєте доступ до академічної, професійної інформації від людей і вчених з усього світу. Звичайно, у вашій групі є мільйони таких, як ви, тож ви можете поділитися своїми думками з непрофесіоналами. [33]

3. Перегляньте відео.

Певним типом соціальної мережі є також популярний YouTube, де з'являється все більше навчальних відео від незліченних авторів. Іноді краще один раз побачити, ніж сто разів почути чи прочитати. Якщо ви хочете оновити знання про сферу, яку вивчаєте в школі, або просто з інтересу, YouTube — це глибокий колодязь великої кількості знань від людей, які пропонують вам їх безкоштовно. Хтось більше зосереджується на іноземних мовах чи астрономії, а хтось на всьому.

Різні дослідження засвідчують, що що на другому місці в рейтингу життєвих цінностей сучасної молодої людини є використання соціальних мереж. Діти можуть бути онлайн 24 години на добу в соціальних мережах і завжди щось відбувається. Це не те, що читати книги чи дивитися телевізор, де, якщо книга чи фільм закінчуються, за ними прийдуть новини чи нудьга. [37]

Соціальні мережі є невід'ємною частиною нашого життя. Молоді люди зазвичай мають профіль в кількох соціальних мережах одночасно. Вони добровільно дозволяють себе бомбардувати безліччю постів зі сфери моди, подорожей, здорового способу життя, спорту, їжі чи взагалі чого завгодно. Однак дуже часто фотографії, які найбільше лайкають в Instagram, не мають багато спільного з реальністю, тому що перед тим, як викласти в мережу, вони проходять кілька модифікацій. Однак багато людей цього не знають і хочуть бути такими ж ідеальними, як люди на фотографіях.

Дослідження Королівського товариства громадського здоров'я (RSPH) у Великій Британії зосереджено на впливі соціальних мереж на психічне здоров'я молоді. Майже 1500 підлітків і молодих людей віком від 14 до 24 років взяли участь у дослідженні, влучно названому #StatusOfMind. Проте

його результати, безсумнівно, можна застосувати до молодшої або трохи старшої вікової категорії. [34]

Під час дослідження респондентів запитували про найбільш використовувані соціальні мережі, а саме Facebook, Snapchat, Twitter, Youtube та Instagram.

Який потенційний вплив соціальних мереж на здоров'я?

Загалом вплив соціальних медіа можна розділити на дві категорії, а саме позитивний і негативний. Серед негативних наслідків – тривожність і депресія, чому сприяють чотири з п'яти соціальних мереж. Тривога та депресія призводять до того, що молода людина не може вийти з дому, ходити до школи та брати участь у нормальному житті. Молоді люди, які проводять у соціальних мережах більше двох годин на день, мають гірший психічний стан, ніж ті, хто не проводить стільки часу в соціальних мережах. Той факт, що вони все ще бачать людей, які насолоджуються життям, подорожують світом або проводять весь свій вільний час, розважаючись, викликає у них відчуття, що вони втрачають щось. [31]

Соцмережі також погано впливають на сон, оскільки молоді люди часто знаходяться в мережі вночі, коли вони повинні спати. Нестача сну призводить до втоми, труднощів у повсякденному житті, зниження впевненості в собі, стресу, а все це в свою чергу призводить до недосипання.

Також підлітки по-іншому сприймають своє тіло, до 9 з 10 дівчат не задоволені своєю зовнішністю, чому також сприяють соціальні мережі. Щогодини на Facebook завантажуються до десяти мільйонів фотографій, і багато з них містять фотографії, здавалося б, ідеальних людей, з якими їх потім порівнюють. Іншим потенційним негативним ефектом є кібербулінг, або страх щось втратити.

Однак соціальні мережі також позитивно впливають на психічне здоров'я. Сюди входить доступ до інформації та досвіду інших людей, емоційна підтримка та побудова спільноти, можливість виразити себе та свою ідентичність або побудова та підтримка контактів. [48]

На думку молоді, YouTube – найкращий

З досліджуваних соціальних мереж Youtube показав найкращі результати, оскільки це була єдина соціальна мережа, яка досягла позитивного результату. Молоді люди, на яких проводилося дослідження, стверджують, що YouTube допомагає їм боротися із самотністю, депресією чи тривогою, вони також мають доступ до інформації, емоційну підтримку, почуття спільноти та можуть реалізувати багато речей завдяки цьому. За їх словами, YouTube дуже негативно впливає на сон, оскільки людина може годинами переглядати розважальний контент, а також трохи негативно впливає на уявлення про стосунки в реальному світі, на те, як вони сприймають своє тіло, на знуцання та на відчуття втраченого. [49]

Другою в рейтингу стала соціальна мережа Twitter, яка, на думку користувачів, чудово підходить для вираження особистості, але так само дуже негативно впливає на сон, знуцання та відчуття, що людина втрачає щось.

Третьою соціальною мережею в рейтингу є Facebook, яка чудово підходить для створення спільноти чи емоційної підтримки. Snapchat став четвертою соціальною мережею. Згідно з дослідженням, найгірший вплив на молоду людину має Instagram, який був оцінений як чудовий для вираження особистості, але він дуже негативно впливає на сон, на те, як людина сприймає своє тіло, і підсилює відчуття, що людина втрачає щось.

Чому Instagram найгірший?

У 2016 році до 52 відсотків підлітків у віці 13-17 років користувалися Instagram щодня. Instagram – це лише обмін фотографіями, але здебільшого це ідеальні фотографії. Йдеться про те, щоб ділитися найкращими моментами та ігнорувати інші. Багато користувачів із великою кількістю підписників мають фотографії, на яких зображено ідеальне тіло, ідеальне вбрання, ідеальну їжу та чудовий відпочинок. У них просто все є, а решта користувачів підсвідомо чи ні порівнюють себе з ними. Однак Instagram не відображає реального життя. Саме таким людям не буває збалансованої їжі, вимитого волосся, ідеальної посмішки та чудового настрою щодня. Крім того, багато ідеальних фотографій

є просто платною інформацією, тому що багато компаній добре знають, що єдиний спосіб залучити молодих людей – це через соціальні мережі та людей, за якими вони стежать. [65]

Якщо у 2005 році діти віком від 15 до 18 років проводили в Інтернеті близько 1 години і дивитися телевізор близько 10 годин. Ці цифри значно змінилися з роками і що в «вигоді» використання Інтернету. Компанія Nielsen заявив, що діти віком від 13 до 15 років проводять у соціальних мережах більше 5,5 годин щодня. Це на 2 години більше, ніж у 2009 році. Науково-дослідним інститутом дитячої психології Словаччини встановлено, що більше 46% опитаних користуються Facebook більше години на день і майже взагалі 14%. Більше 63% респондентів підключаються до соціальної мережі кілька разів на день, тоді як одне з'єднання триває приблизно від 1 до 3 годин, тому вони проводять там більшу частину свого часу вільний час. Свій вільний час вони переважно проводять у соціальних мережах для спілкування з однолітками, перегляду фотографій однокласників, але дехто бачить у ньому простір соціалізації, самореалізації та самопредставництва. [57]

Багато з цих молодих осіб не усвідомлюють, що такий спосіб життя їм не підходить і вони будуть нести за них наслідки в майбутньому. Якщо знехтувати всіма факторами ризику, які Інтернет і його надмірне використання приносить, сидячи за комп'ютером, і пов'язані з ним мінімум рухів, може викликати ожиріння. Діти, які проводять весь вільний час час у соціальних мережах, вони навіть не встигають повноцінно пообідати та голодують швидко накривають «фастфудом», печивом, шоколадом, чіпсами тощо продукти споживання. Зростаючий брак руху викликає накопичення енергії в організмі дитини, яка перетворюється на жир і відбивається на загальній захворюваності значна частина населення. [53]

У початковій школі та учні середньої школи повинні мати не менше трьох годин фізкультури на тиждень. Спорт відіграє ключову роль у гармонійному фізичному та психічний розвиток дітей. Близько чверті всіх дітей у всій Європі через малорухливий спосіб життя і неправильне

харчування згідно зі звітом, проблеми, пов'язані з ожирінням. За статистикою, в ЄС її налічується 14 мільйонів людей із зайвою вагою. Кожна четверта дитина хворіє на нього, і щороку додається 400 000 нових випадків надмірна вага або ожиріння. Показує велика кількість годин, проведених у соціальних мережах і неписьменність. За результатами вимірювань, проведених організацією PISA 2009 з цього випливає, що більше 22% опитаних не можуть впоратися з читацькою грамотністю і о 77% знаходяться в середніх значеннях, при цьому не бачать поліпшення результатів. На запитання, що читають діти вдома, більшість із них назвали соціальне мережа Facebook. [54]

Якими видами діяльності займаються діти віком від 13 до 16 років, коли вони онлайн? Згідно з опитуванням EU Kids Online, респондентам пропонувалося відповісти, які діяльності, яку вони найчастіше використовують, коли вони підключені до Інтернету. До цього дослідження Чеська Республіка також була залучена до 809 443 дітей віком від 9 до 16 років а його координатором був Давид Шмахель з факультету соціальних наук Масарикової університет. Використання Інтернету для шкільних заходів було найпопулярнішим видом діяльності серед учнів, підтверджуючи той факт, що Інтернет не тільки негативно впливає на учнів. На другому місці – комп'ютерні ігри, потім – відвідування соціальні мережі, надсилання повідомлень і завантаження фотографій. Відмінності методу проведення часу в Інтернеті між статями непомітно: Діяльність учнів 13-16 років в Інтернеті

Хлопчики Дівчата

Необхідність навчання 87% 90%

Гра в комп'ютерні ігри 88% 71%

Відвідування соціальних мереж 80% 81%

Повідомлення 76% 77%

Завантаження фото 54% 55%

Чат 35% 28%.

До 73% дітей віком від 13 до 14 років мають власний профіль на якомусь веб-сайті соціальної мережі порівняно з дітьми віком 15-16 років, де створили

82%. профіль у соціальній мережі. Тоді як 23% дітей 13-14 років спілкуються з людьми лише через Інтернет без будь-якої подальшої взаємодії, тобто вони ніколи раніше не бачили їх наживо, до 33% дітей у віці від 15 до 16 років також спілкуються з незнайомими людьми в соціальних мережах. Лише 33% дітей 13-14 років знайомляться зі своїми друзями в Інтернеті друзів, родини чи людей, яких він знає. Порівняно з підлітками 14-15 років але все одно менше, як і кількість дітей, які зустрічаються зі своїми рідними в Інтернеті – до 47%. На щастя, кількість поки що переважає в обох вікових категоріях додали «друзів», яких вперше побачили вживу. Незважаючи на ці висновки є найризикованішою діяльністю дітей у світі зустрічатися з людьми, які познайомилися через соціальні мережі. До неймовірних 30% дітей у віці від 9 до 16 років вже зустрічався в минулому з людиною, яка була ще жива до цього не бачили, а приблизно кожна 9 дитина була згодом після зустрічі з невідомою людиною продовжувати переслідувати цю людину. [72]

Порівняння онлайн і офлайн спілкування

При отриманні інформації від учнів виявилось, що лише 44% дітей заявили що вчитель розповів їм про небезпеку соціальних мереж і про те, як ними користуватися ці мережі є відносно безпечними. З графіка видно, що найпоширенішою проблемою дітей вік від 11 до 16 років полягає в тому, що вони навіть не усвідомлюють, що вони "серфінгують" мережею без певних конкретна причина. Близько третини опитаних заявили, що витрачають меншепроводити час з друзями або робити речі для школи через час, який вони проводять в соціальних мережах.

Класи початкової школи та гімназії про те, як вони користуються соціальними мережами, чи є у них власний профіль у соціальних мережах, яка була причина створення профілю, скільки у них є «друзі» тощо. Феномен соціальних мереж стався за дуже короткий час час як найпопулярніший спосіб проведення вільного часу навіть серед дітей різного профілю віковій категорії. У світі вже було проведено кілька досліджень, які цим займалися на цю тему, але в Словаччині та Чехії такі дослідження недоступні зрозумів дуже мало. Це

питання відносно дуже «молоде» факт, з моменту буму Інтернету, а разом з ним і зростання соціальних мереж це лише питання останніх десяти років. У світових дослідженнях в основному порівнювалися дані зі Сполучених Штатів або більших країн держави Європи. [83]

Використання соціальних мереж може мати позитивний, але переважно негативний вплив на учнях. Щоб учні вміли правильно та ефективно використовувати соціальні можливості мережі повинні отримати якомога більше інформації про них. Вчителі та батьки є основними джерелами для донесення цієї інформації до учнів та дітей.

2.3. Самоідентифікація і самопрезентація особистості в соціальних мережах

Соціальні мережі допомагають нам підтримувати контакти чи створювати спільноти, але крім того, вони можуть призвести до депресії, недосипання чи знущань.

Масове поширення соціальних мереж, якими ми їх знаємо сьогодні, є відносно молодим явищем. Серед молоді США вони почали набирати чисельніші групи прихильників на початку 2005 року. В інших країнах світу, зокрема у Словаччині, лише приблизно через рік. Те, що соціальні мережі існують дуже недовго, свідчить історія одного з найбільших представників цього нового явища сьогодні – мережі Facebook. [93]

Facebook був створений лише в 2004 році, спочатку як університетська мережа, заснована студентом Гарвардського університету Марком Цукербергером. Кілька місяців він був відкритий виключно для студентів із США. Однак із серпня 2006 року він став справді глобальною платформою, і відтоді до нього може приєднатися кожен, кому виповнилося 13 років. Менш ніж через три роки після цього важливого моменту Facebook наразі (листопад 2009) має понад 300 мільйонів активних користувачів. Вони доступні

приблизно в 70 мовних мутаціях (включаючи словацьку), і щодня додається кілька тисяч нових людей, зацікавлених у приєднанні до цієї мережі. Як показали результати нашого дослідження, Facebook є найпопулярнішою соціальною мережею серед молоді у Словаччині, за нею йде MySpace. [92]

Зараз у світі працює кілька десятків соціальних мереж, як великих, так і малих. Хоча між ними є різні більш-менш важливі відмінності, їхні основні функції здебільшого дуже схожі. До них належать такі атрибути:

Наявність інституту рекомендації, або запрошення приєднатися до мережі База даних друзів (здебільшого доступна лише для учасників мережі або групи) Можливість обговорити з членами мережі/групи Можливість ділитися різними матеріалами (гіперпосиланнями, текстами, фотографіями, музикою, відео тощо) з учасниками мережі/групи.

Низка останніх досліджень, проведених за останні два роки у світі, показує, що величезний інтерес до соціальних мереж є справді глобальною проблемою і зачіпає молодь практично в усьому світі. [88]

Те, як молоді люди зараз залучаються до соціальних мереж, може забезпечити довгострокову перспективу формування ідентичності та соціалізації однолітків. По суті, можна сказати, що Facebook, MySpace та інші мережі стають своєрідним громадянським суспільством підліткової культури. Масове залучення до них поширюється серед молоді зі швидкістю, яку можна порівняти хіба що з постійно зростаючою швидкістю Інтернет-з'єднання.

Соціальні мережі — це одна з категорій веб-сайтів спільнот, які базуються на профілях — типі індивідуальних (або рідше групових) веб-сайтів, які пропонують опис кожного учасника. Окрім тексту, зображень і відео, створених учасником, профіль також містить коментарі інших учасників і загальнодоступний список людей, визначених як друзі.

Профілі часто включають демографічні дані (вік, стать, місцезнаходження тощо), особисті вподобання (інтереси, улюблені групи тощо) та опис людей, з якими вони хотіли б зустрітися (в межах мережі). Профілі створюються шляхом заповнення форм безпосередньо на сайті. [89]

Крім інтерактивного спілкування з друзями, коментарів і обговорень, вони також дозволяють набагато більше - наприклад, грати в ігри, працювати над спільними проектами, ділитися відео, фотографіями та музикою тощо.

Після створення профілю учасник може запросити своїх друзів на сторінку, ввівши їх електронну адресу... Багато соціальних мереж вимагають згоди двох людей, які пов'язані як Друзі. Коли хтось позначає когось як друга, одержувач отримає повідомлення про підтвердження.

Підлітки найчастіше дізнаються про соціальні мережі через друзів – вони приєднуються, тому що друзі запросили їх приєднатися. Після створення облікового запису вони починають створювати свій профіль, заповнюючи форму на сайті. Потім вони переглядають профілі, починаючи з тих, хто їх запросив... Молоді люди проводять багато годин в Інтернеті, перестрибуючи від друга до друга. Переглядаючи інші профілі, підлітки дізнаються, які типи профілів є соціально відповідними, інші профілі надають критичні підказки щодо того, що представляти у своєму профілі. [87]

Профіль можна уявити як певну цифрову систему, де людина має щось сказати про себе. За допомогою профілів молоді люди можуть висловити відмінні аспекти своєї ідентичності та дозволити іншим побачити та інтерпретувати їх. Вони створюють ці профілі для своїх друзів і однолітків... Ця основна аудиторія в основному складається з однолітків, яких вони знають офлайн – людей зі школи, церкви, роботи, спортивних клубів тощо. Оскільки існує прямий зв'язок між онлайн-і офлайн-ідентичністю, підлітки схильні представляти себе так, як вони вважають, що їх сприймуть однолітки. У наш час у кожного з нас є обліковий запис у соціальних мережах. І не лише на одному, а ймовірно на кількох із них. Коли ми не насолоджуємося Facebook, ми переглядаємо історії в Instagram, шукаємо натхнення в Pinterest і дізнаємося про трудову історію людей з LinkedIn. [51]

Безсумнівно, соціальні мережі змінили наш спосіб спілкування з іншими людьми, знайомство з ними та спосіб спілкування, і тепер кожна четверта людина на землі користується соціальними мережами. Завдяки їм ми

знаємо, що відбувається у світі, як живуть наші друзі та родина, навіть якщо вони на іншому кінці світу. Молоді люди вже не уявляють світу без них. Однак, крім того, що соціальні мережі дозволяють підтримувати зв'язок і швидко отримувати інформацію, вони ще й негативно впливають на наше психічне здоров'я. [53]

Соціальні мережі можуть призвести до депресії або недосипання

Залежність від соціальних мереж вражає приблизно 5% молодих людей, і соціальні мережі вважаються більшою залежністю, ніж алкоголь чи сигарети. Інтернетом користуються все частіше, і переважна більшість із нас заходять у Facebook принаймні раз на день. Згідно з дослідженням, проведеним Королівським товариством громадської охорони здоров'я у Великій Британії, молоді люди у віці від 14 до 24 років вважають, що соціальні мережі шкідливо впливають на них. Загалом вони бачать соціальні мережі як додатковий інструмент для самовираження та ще один інструмент для побудови спільноти. Однак, крім цього, вони кажуть, що соціальні мережі можуть сприяти депресії, тривожності, недосипанню, залякуванню, занепокоєнню про те, як вони виглядають, або FOMO, страху втратити щось. У деяких випадках це замкнуте коло, як, наприклад, з недосипанням - недосип призводить до втоми, що призводить до проблем у повсякденному житті, низької впевненості в собі. Ці проблеми викликають стрес і занепокоєння, що знову ж таки призводить до недосипання.

Страх щось упустити — одне з новіших понять, і воно в основному стосується соціальних заходів або розваг, які людина бачить у соціальних мережах і шкодує, що там не була. Чим більше людей користуються соціальними мережами, тим більшим може бути цей страх. Однак цей страх може призвести до тривоги. [47]

Соціальні мережі використовують наші слабкості

Facebook працює, використовуючи слабкі сторони людської психології. Один з експериментів підтвердив, що Facebook запускає такі ж

імпульсивні частини мозку, як, наприклад, комп'ютерні ігри або вживання алкоголю та наркотиків.

Крім того, багато академічних досліджень виявили, що ці проблеми можуть бути досить поширеними серед людей, які проводять занадто багато часу в соціальних мережах. Підлітковий вік – період у житті людини, коли він найбільш сприйнятливий до різних психічних проблем. Тому важливо знати вплив соціальних мереж на наше психічне здоров'я.

Окрім низки негативних наслідків, соціальні мережі мають і позитивні наслідки. Завдяки їм люди можуть отримати доступ до інших людей, які можуть мати ті ж проблеми, що й вони, і надихнутися їхніми особистими історіями. Крім того, соціальні медіа також можуть надавати емоційну підтримку, зміцнювати особистість молодої людини або створювати та підтримувати стосунки. [43]

Youtube виявився найкращим у рейтингу

З усіх соціальних мереж, які досліджувалися у Великобританії, YouTube виявився найкращим із позитивним впливом на користувачів. Далі йдуть соціальні мережі, які отримали негативну оцінку, а саме Twitter, Facebook, Snapchat, а найгірше – Instagram.

Очевидним рішенням було б обмежити час сидіння за екраном комп'ютера або прокручування на телефоні. Навіть найбільш залежні від соціальних мереж повинні мати можливість обмежити час, який вони проводять у соціальних мережах. Здатність контролювати свою поведінку менше порушується у випадку залежності від соціальних мереж, ніж у випадку залежності від наркотиків чи азартних ігор. Дані додатку, який відстежує активність користувачів, показують, що ті, хто не проводить надто багато часу в соціальних мережах, залишаються задоволеними навіть через короткий проміжок часу. Цей додаток щотижня запитує своїх користувачів, чи задоволені вони тим, скільки часу вони провели в соціальних мережах. Вона виявила, що до 63% користувачів Instagram, які проводять в Instagram приблизно годину на день, незадоволені, тоді як люди, які щасливі, проводять

в Instagram лише півгодини на день. Instagram сприяє всім негативним ефектам, згаданим вище, але він також допомагає надавати емоційну підтримку або дозволяє своїм користувачам виражати себе. [41]

Чат (від англійського слова chat) надзвичайно популярний серед молоді. Насправді це розмова, яка ведеться в режимі реального часу через комп'ютер, або мобільний телефон або інший пристрій із підключенням до Інтернету. Двоє людей також можуть спілкуватися один з одним, але набагато більш поширеним є обговорення більшої кількості людей одночасно, які входять у віртуальні чат-кімнати, розділені відповідно до теми, інтересів або фокусу дискусій. [44]

До недавнього часу сферою цього специфічного виду онлайн-спілкування був текст. Однак портали чат-спільнот розвиваються дуже швидкими темпами, і сьогодні досить часто учасники цієї мережі також можуть обмінюватися фотографіями, відео, анімацією, звуковими файлами тощо. Якщо учасники розмови бачать або хоча б чують один одного, мова йде про відеочат, або аудіочат (наприклад, GoogleTalk, Skype, ICQ тощо).

Чати є базовим елементом такого типу віртуального спілкування. На великих порталах, таких як Рокес, їх від десятків до сотень. Кожен користувач має право створити власну кімнату, на тему, яка його цікавить. Згодом він може запросити до нього інших людей або інші користувачі можуть попросити його увійти. Кімнати – це фактично своєрідні дискусійні форуми, які здебільшого використовуються для ведення необов'язкових бесід, обміну досвідом, напрацюваннями чи будь-якою інформацією відповідно до інтересів учасників. Серед молоді та старших користувачів вони часто використовуються як форма віртуальних знайомств.

Використання псевдонімів типове для чат-спільнот. Це сприяє тому факту, що це здебільшого анонімний спосіб спілкування, що дозволяє вам виступати під зовсім іншою ідентичністю. Однак, звичайно, також можна спілкуватися відкрито та під своїм іменем, і багато молодих людей роблять це саме так. [62]

Ризики спілкування в чаті

Анонімність. Нікого не змушиш писати тільки те, що правда. Коли ви надсилаєте текстові повідомлення, ви можете розірвати зв'язок, щойно вам стане незручно спілкуватися в чаті. Але якщо ви хочете познайомитися особисто, те ж саме стосується і онлайн-знайомств, вибирайте людей зі свого району та не їздіть у невідомі місця, щоб зустрітися. Людина почувається безпечніше у звичному й особливо громадському оточенні. Ніколи не йдіть на перше побачення на самоті. Отримайте чіткий ідентифікаційний номер. Якщо людина, про яку йде мова, знеохочує або лякає вас з першого погляду, ви можете просто піти.

Зловживання даними. Ніколи не повідомляйте свої особисті дані, паролі, PIN-код тощо, якими можна зловживати під час спілкування.

Пости невідповідного змісту. Не так вже й рідко серед чатів з'являється людина, яка без причини ображає та знущається над іншими, можливо, висловлюючи свої невдачі в особистому житті чи кар'єрі, а також расистські та екстремістські погляди. З цієї причини деякі чати модеруються. Модератор попереджає користувачів, які роблять внески неналежним чином, і, якщо необхідно, навіть забороняє їм робити внески. [68]

Ризик для здоров'я та потенційна залежність. Будь-яке тривале сидіння за комп'ютером створює навантаження на хребет, очі і нервову систему. Набагато гірший ризик полягає в тому, що спілкування в чаті може перетворитися на залежність, або що людина, яка прикидається кимось вигаданим, починає ототожнювати себе зі своєю віртуальною особистістю. В цьому випадку вона може відредагувати своє власне фото в редакторі або надати чуже.

Отже соціальні мережі – це певна гра з об'єктивною реальністю, хоч слід зауважити, що дані все одно повинні бути достовірними, а не наповнені відредагованими до ідеалу фотографіями, які часто не мають стосунку до користувача. Зрежисовані фотографії є особливим жанром, адже їх відрізняє художність, певна концепція, модель позує в будь-якому образі, у певному

ландшафті або декораціях, одягається, гримується, виставляється світло. Хоча у повсякденному житті ця людина може бути протилежністю образу на її сторінці. Одним із рішень цієї проблеми могла б стати можливість соціальних мереж показувати, коли фотографія була відредагована в цифровому вигляді.

РОЗДІЛ 3. МІСЦЕ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПОВСЯКДЕННОМУ СПІЛКУВАННІ МОЛОДІ

3.1. Прикладні аспекти аналізу місця соціальних мереж у повсякденному спілкуванні молоді

Результати аналізу соціологічного дослідження «Місце соціальних мереж в житті сучасної молоді» на прикладі ДВНЗ «УжНУ»

Вибіркову сукупність соціологічного дослідження «Місце соціальних мереж в житті сучасної молоді» склали 78 студентів факультету суспільних наук (спеціальностей психологія, соціальна робота та соціологія). Серед опитаних респондентів 43,6% (34) чоловічої статі та 56,4% (44) жіночої статі, що цілком відповідає гендерному складу студентів факультету суспільних наук. Опитування проходило на 1-3 курсах факультету суспільних наук, тому віковий склад респондентів виглядає наступним чином: 16,7%(13) студентів віком менше 18 років, 73,1 % (57) у віці від 18 до 25 років і 10,3% (8) старше 25 років. За місцем проживання респонденти розділились на: міських жителів- 61,5% (48), сільських жителів – 30,8% та жителів селищ міського типу – 7,7% (6).

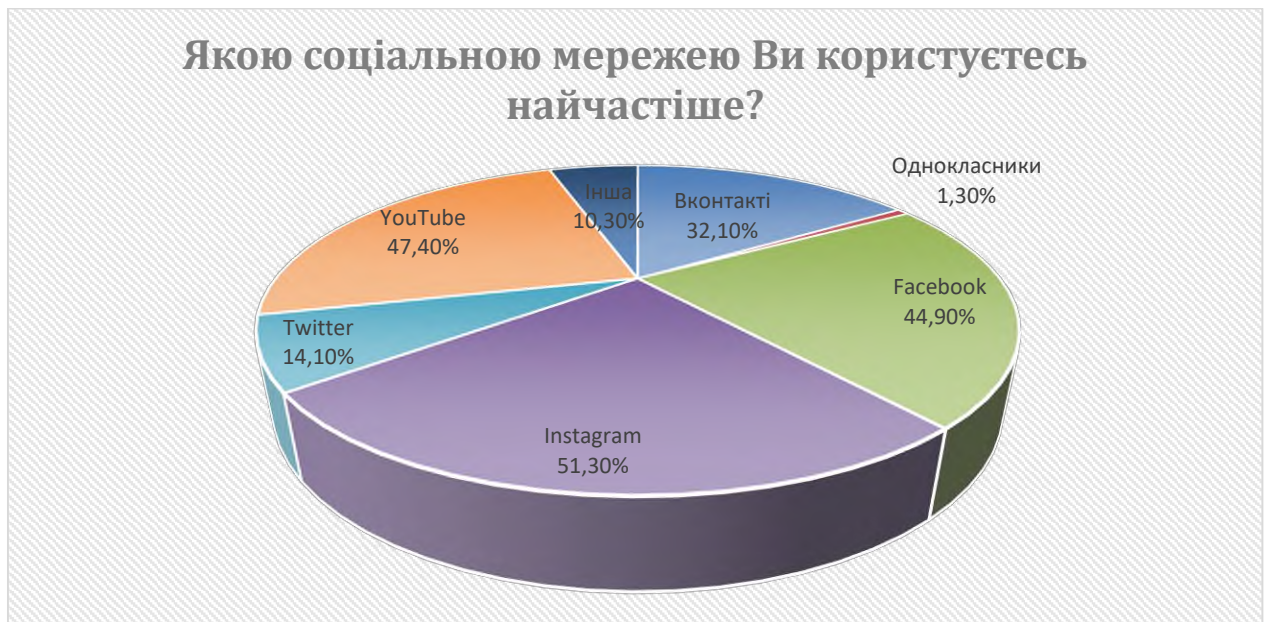
Предметом соціологічного дослідження «Місце соціальних мереж в житті сучасної молоді» стало дослідження місця та ролі соціальних мереж в житті сучасної молоді.

Головними завданнями соціологічного дослідження «Місце соціальних мереж в житті сучасної молоді» стали:

- З'ясування головних соціальних мереж, якими користується сучасна молодь;
- Визначення основних причин, які підштовхнули молодь зареєструватись в соціальних мережах;
- Вивчення залежності від соціальних мереж, якими користується сучасна молодь;
- Дослідження основних занять молоді в соціальних мережах.

Основні результати: На питання *«Чи користуєтесь Ви соціальними мережами в Інтернеті?»* всі опитані відповіли, що користуються соціальними мережами в Інтернеті.

Найбільш популярними соціальними мережами для сучасної молоді стали: Instagram (40/ 51,3%), YouTube (37/ 47,4%), Facebook (35/ 44,9%); менш популярною виявилась соціальна мережа Вконтакті (25 /32,1%); а взагалі не популярними виявились такі соціальні мережі як: Twitter (11/ 14,1%) та Однокласники (1/1,3%), а також інші соціальні мережі (8/10,3%) серед яких згадувались Telegram, Viber.

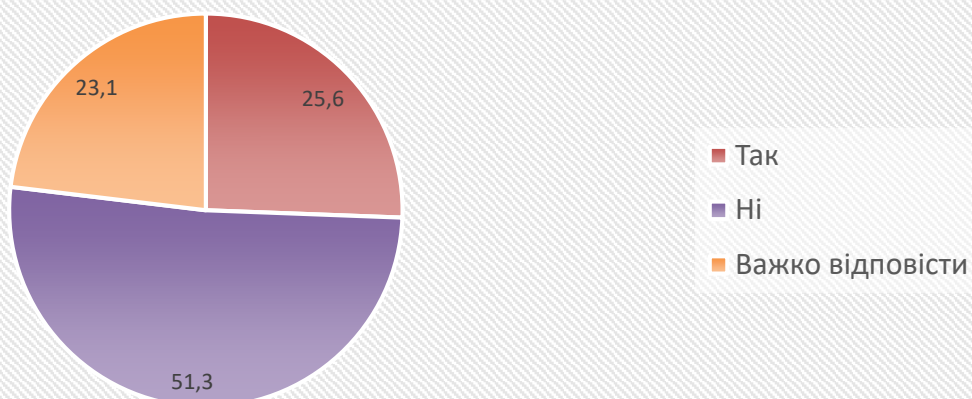
На питання анкети *«Що Вас підштовхнуло зареєструватись в Соціальній мережі?»* переважна більшість респондентів заявила, що їх підштовхнула цікавість (44/55,1%), третина опитаних відповіла, що всі їх друзі зареєстровані (32/ 41%) . 13 опитаних (16,7 %) відповіли, що зареєструвались в соціальних мережах, тому що бажали завести нових друзів, а 5 (6,4%) бажали знайти своє кохання.

Щодо тривалості проведення часу в соціальних мережах то відповіді респондентів розподілились наступним чином: від 2-х до 4-х год.проводять час 29 опитаних (37,2%);20 опитаних (25,6%) проводять час від 30 хв. до 2-х год. та більше 4-х год.; і лише 9 (11,5%) проводять 30 хв. і менше в соціальних мережах.

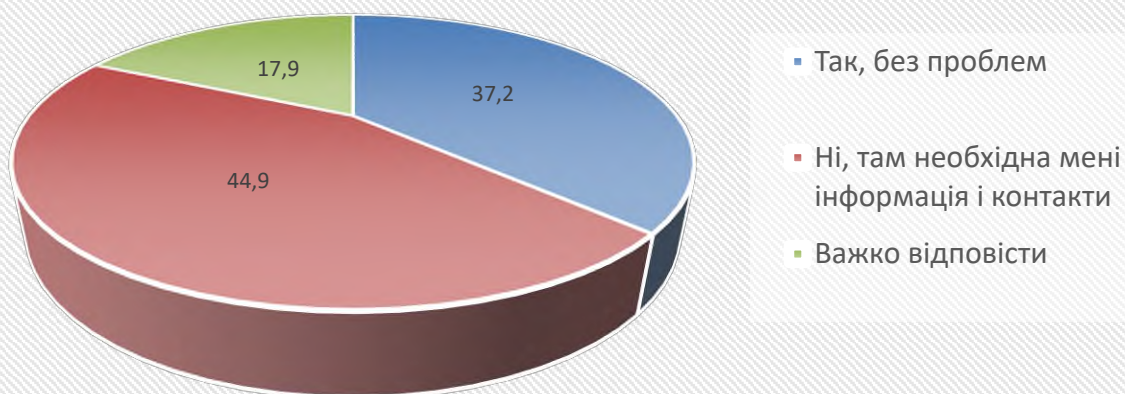

НазвВи вважаєте себе залежним від соціальних мереж?

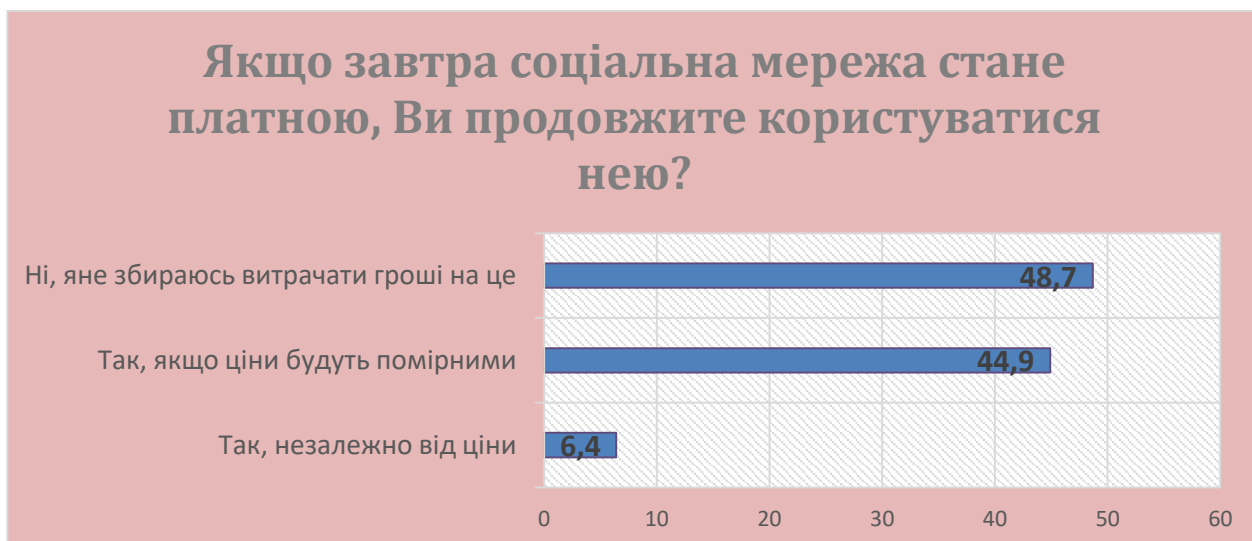
На питання «*Ви вважаєте себе залежним від соціальних мереж?*» половина опитаних відповіли що не вважають себе залежними від соціальних мереж (40/ 51,3%), 20 (25,6%) опитаних визнали себе залежними від соціальних мереж, а 18 (23,1%) респондентів вагались і заявили, що їм важко відповісти на дане питання.

Чи можете Ви, без усякої причини, видалити свій профіль у соціальній мережі?

Свій профіль у соціальних мережах без проблем можуть видалити 29 опитаних респондентів (37,2), а 35 опитаних респондентів (44,9%) заявляють,

що не зможуть видалити свій профіль, оскільки там потрібна їм інформація та контакти, 14 (17,9%) опитаним було важко відповісти на дане запитання.

За соціальні мережі готові платити не залежно від ціни лише 5 (6,4%) респондентів, а якщо ціни будуть помірними, то за соціальні мережі готові платити вже 35 (44,9%) респондентів. А 38 (48,7%) опитаних взагалі не збираються витратити гроші на соціальні мережі, якщо вони стануть платними.

Переважає більшість опитаних вважає, що соціальні мережі не здатні замінити живе спілкування 53 (68%), а 12 (15%) опитаних переконані, що соціальні мережі можуть замінити живе спілкування.

Для опитаних у дослідженні респондентів соціальні мережі це перш за все джерело цікавої інформації (59/75,6%), засіб спілкування (55/70,5%) та можливість познайомитися з новими друзями (41/52,6%). На другому плані респонденти виділили, що соціальні мережі для них це місце для розваг (18/23,1%), можливість самовираження (18/23,1%) та спосіб витрачання часу (15/19,2%).

На запитання «*Що корисного є в соціальних мережах для навчання*» більшість опитаних виділили цікаву інформацію в соціальних мережах 56 (71,8) та можливість передачі інформації в соціальних мережах 44 (56,4%), а 29 (37,2%) зазначили, що через соціальні мережі їх навчають колеги по роботі.

На запитання «*Який варіант проведення вільного часу для Вас найбільш прийнятний?*» респонденти в першу чергу відзначили варіант погуляти з друзями (58/74,4%), трохи менше вони зацікавлені в перегляді телепередач, прослуховування музики та читанні книги (37/47,4%), а все ж таки 22 (28,2%) готові присвятити свій вільний час спілкуванню з друзями в соціальних мережах. Додатковій підготовці до занять готові присвятити свій вільний час лише 13 (16,7%) опитаних респондентів. Свій варіант проведення вільного часу запропонувало 12 (15,4%) опитаних респондентів (допомога по дому, активний відпочинок, спорт).

Чи несуть соціальні мережі певну небезпеку для вас і суспільства вцілому?

На запитання «*Чи несуть соціальні мережі певну небезпеку для вас і суспільства вцілому?*» відповіді респондентів розподілились наступним чином: 28 (36%) опитаних переконані, що соціальні мережі несуть певну небезпеку для них і суспільства вцілому, 27 (35%) переконані, що соціальні мережі не несуть небезпеку, а 23 (29%) опитаним важко було відповісти на дане запитання.

Отже, ми прийшли до висновку, що сучасна молодь активно використовує соціальні мережі у повсякденному житті, а найбільш популярними соціальними мережами для сучасної молоді є Instagram, YouTube та Facebook. Переважна більшість молоді зареєструвалася в соціальних мережах із цікавості та тому, що в них там зареєстровані друзі, тобто їх найближче соціальне оточення. Молоді люди витрачають багато часу в соціальних мережах, хоч і переважна більшість з них не визнає своєї залежності від соціальних мереж. Їх залежність від соціальних мереж очевидна, оскільки вони не можуть без всяких причин видалити свій профіль та ладні платити невелику ціну за користування соціальними мережами у тому випадку, якщо завтра соціальні мережі стануть платними. Для сучасної молоді соціальні мережі це перш за все джерело цікавої інформації, засіб спілкування та можливість познайомитися з новими друзями. А для навчання соціальні мережі корисні своєю цікавою інформацією та можливістю передавання інформації. Позитивним є те, що сучасна молодь усвідомлює певну небезпеку,

що несуть в собі соціальні мережі, а також те, що соціальні мережі не здатні замінити їм живе спілкування з їх соціальним оточенням.

3.2 Негативні моменти комунікації молоді в соціальних мережах

Соціальні мережі зазвичай приховують низку ризиків, особливо щодо їх безпеки під час використання. «Це діяльність молодих людей, які не усвідомлюють, що, використовуючи соціальні мережі та підключаючись до них, ділячись своїми даними, фотографіями чи відео, вони наражаються на різні ризики. І зловживання такою інформацією може нести величезні ризики, особливо для молоді», – вважає Фараго, зазначивши, що у них також є конкретні випадки зловживання такими даними. Щоб зрозуміти ризики, які несе публікація деяких даних, вони регулярно організують лекції у співпраці зі школами для учнів та студентів різних вікових груп. [21]

Дослідження з 14-15-річними респондентами з різних муніципалітетів і регіонів Словаччини проводив Науково-дослідний інститут дитячої психології та патопсихології. «Більше 46 відсотків респондентів використовують напр. Facebook більше години на день, майже 14 відсотків взагалі», – пояснила Моніка Грегусова, яка також є автором проекту www.zodpovedne.sk. За її словами, дівчата користуються соціальними мережами більше, ніж хлопці. «Приблизно 84 відсотки підлітків мають підключення до Інтернету вдома, 80 відсотків з них підключаються до Інтернету один або кілька разів на день, а 95,7 відсотка принаймні кілька разів на тиждень», — пояснила вона результати. [23] Більше 63 відсотків респондентів підключаються до Інтернету кілька разів на день, витрачаючи на одне підключення 1-3 години. Згідно з опитуванням, підлітки використовують соціальні мережі переважно для проведення вільного часу, спілкування з однолітками, а також перегляду профілів своїх колишніх однокласників. Хтось шукає нову інформацію, багато хто розглядає соціальні мережі як простір для соціалізації, самоактуалізації,

але й самопрезентації. За даними вчених більше половини підлітків проводять в соціальних мережах більшу частину свого вільного часу, відвідуючи їх не менше 1 разу на день. А близько чверті з них відвідують свої сторінки на Facebook і Twitter більше 10 разів на день.

Сайт «Однокласники» налічує більше 30 000 000 користувачів, і щомісячно ця цифра збільшується на півтора-два мільйони. На сайті «В Контакте» кожен секунду створюється новий профіль. 68% молоді у віці від 18 до 24 років - «сидять» на цих сайтах щодня [11].

За даними соціологічних досліджень 21% зареєстрованих користувачів відвідує свою сторінку в соціальних мережах два-три рази на тиждень, 11% – щотижня, лише 2% бувають на соціальних сторінках щомісяця, рідше одного разу на місяць заходить кожний 20-й користувач. Середня тривалість щоденного перебування в соціальних мережах серед молоді становить більше 3,5 годин. Відомі факти систематичного знаходження окремих людей в Інтернеті по 18 і більше годин на добу, по 100 і більше годин на тиждень. Але питання не в цифрах. За словами доктора Кімберлі Янг, «ступінь мережевої залежності визначається не кількістю проведеного в Інтернеті часу, а сумою втрат в реальному житті» [14].

У кожної людини є явні і приховані потреби, які вона прагне задовольнити, це може бути потреба в спілкуванні, самореалізації, а соціальна мережа дає відчуття задоволення цих потреб. Однак відбувається відхід від реальності, підміна реального спілкування на віртуальне, яке дає відчуття задоволення потреб. Чим більше людина отримує спілкування через соціальні мережі тим більше їй хочеться, а потреба все також залишається незадоволеною, йому складніше жити реальним життям [87].

Гостра тяга до користування соціальними мережами – це свого роду хвороба, яка може виникати через якісь особистісні чи психологічні проблеми, через нереалізовані бажання, а також приховані комплекси і труднощі у

спілкуванні, адже у віртуальному світі набагато легше виразити себе та створити ідеальний образ власного «я». Особливе значення має усвідомлення власної захищеності та анонімності, чого немає при живому спілкуванні.

Відбувається повна заміна реальних стосунків віртуальними. Великий відсоток користувачів видаляється з мереж, але через деякий час знову створюють сторіночки, вони усвідомлюють свою залежність, але не в змозі з нею впоратися. Звичайно є відсоток і тих, хто зміг відмовитися від постійного перебування в мережі. [28]

Найбільше залежні від Інтернету люди із заниженою самооцінкою. Людина створює образ, якому хоче відповідати і видає інформацію за дійсну. Деякі користувачі, усвідомлюючи розбіжності із створеним персонажем, уникають особистих зустрічей з новими віртуальними знайомими, а поступово і з іншими людьми [31].

Найпопулярнішими є соціальні мережі, за допомогою яких молодь намагається виразити себе, створити своє віртуальне «Я». Там підлітки намагаються розповісти про свої досягнення, «подвиги», таланти, сподіваючись отримати суспільне визнання і заповнити відсутнє спілкування. Соціальні мережі стали для всіх тим місцем, де різні за соціальним статусом і походженням люди зібрались до купи. Люди втягуються у шкідливий процес непотрібних змагань, де фактично заохочується повна аморальність. [90]

Негативний вплив соціальних мереж на підлітків/негативний вплив соціальних мереж на молодь:

1. Фейсбук-депресія

Facebook-депресія – це емоційний розлад, пов'язаний із використанням соціальних мереж. Коли підліток відчуває себе нижчим за своїх однолітків у соціальних мережах, він часто впадає в депресію, яку зазвичай називають

депресією у Facebook. Потреба виділятися, підходити або бути прийнятими друзями у Facebook призводить підлітків до цієї форми емоційного розладу.

2. Тривога

Нам більше цікаво знати, що роблять інші люди, ніж витратити час на себе. Ті, хто проводить більше часу в соціальних мережах, стають жертвами депресії та тривоги, оскільки це негативно впливає на процеси мислення та настроїв.

Добре психічне здоров'я важливе для навчання, кар'єри та особистого життя. Тому рекомендується витратити лише півгодини на день, а не витратити весь день.

3. Кіберсталкінг

Сьогодні кіберпереслідування стало проблемою. Ми вже розглянули кілька статей, пов'язаних із переслідуванням у Facebook, Instagram і WhatsApp.

Смартфони об'єднують людей. Однак негативний вплив смартфонів на молодь можна помітити вже сьогодні. Якщо ви завжди ділитесь своїм місцезнаходженням, друзі в соціальних мережах знатимуть, де ви знаходитесь. Підлітки звикли оновлювати свій статус, ділитися тим, що вони дивляться, слухають, читають і де бувають. Ця звичка стає залежністю і робить їх гіперактивними, оскільки вони завжди шукають нових оновлень від своїх друзів. Вони перевіряють кожне сповіщення та сповіщення, щоб відреагувати, оскільки вважають, що потрібно вчасно відреагувати.

Підлітки знаходять нових друзів у соціальних мережах і ніколи не відпочивають. Такі зв'язки віртуальні, але вони можуть викликати тривогу і депресію. Деякі підлітки почуваються самотніми, коли їхнього віртуального друга немає в мережі або він вчасно відповідає. Вони сприймали все серйозно, будь-яке оновлення статусу чи повідомлення.

Батьки повинні вести здорові розмови зі своїми дітьми та наказувати їм, як впоратися з ситуацією. Підлітки особливо потребують повної уваги батьків.

4. Кібербулінг

Кіберзалякування – це використання соціальних мереж для передачі неправдивої, незручної або ворожої інформації конкретним користувачам. Серед головних наслідків соціальних медіа – кібербулінг, зло, яке сьогодні стало таким нетиповим. Жертви тривалого кібербулінгу часто стикаються з психосоціальними проблемами, такими як депресія, ізоляція, самотність, стрес, тривога, низька самооцінка, а деякі навіть схильні до суїциду. [53]

Відсутність механізму виявлення користувачів, які стоять за обліковими записами кіберзалякування, є причиною розгулу цієї діяльності.

Як впоратися з наслідками кібербулінгу?

Зрозумійте ці ефекти та ризик, який вони становлять для підлітків.

Ознайомтеся з цими платформами соціальних мереж.

Дізнайтеся, що спонукає підлітків шукати уваги в соціальних мережах.

Встановіть чудове спілкування зі своїм підлітком.

Встановіть основні правила використання соціальних мереж.

За потреби встановіть додаток для моніторингу соціальних мереж на пристрій вашої дитини.

5. Недолік сну

Соціальні мережі є однією з головних причин недосипання серед підлітків сьогодні. Вони постійно хвилюються про те, що їхні друзі публікують і діляться. Підлітки можуть залишатися активними в соціальних

мережах довше, якщо їх не спонукають припинити. І якщо вони це роблять, особливо під час сну або безпосередньо перед сном, велика ймовірність того, що їх сон буде порушений. Вимірні значення можуть допомогти вам зрозуміти важливість сну та пов'язані з ним ризики втрати сну. [58]

Є кілька додатків для відстеження вашого сну. Ви можете перевірити Google Play або Apple App Store.

6. Зниження самооцінки

Більшість дівчат-підлітків починають порівнювати себе зі знаменитостями після проведення часу в соціальних мережах і хочуть виглядати стрункими, красивими та багатими, як вони. У підлітковому віці нормально копіювати людей, якими ви захоплюєтеся або на яких ви дивитесь, як на зразки для наслідування. Це наслідування може негативно вплинути на їхню самооцінку та гідність. Результати різних досліджень показують, що дівчата, які проводять більше часу в соціальних мережах, щоб показати себе знаменитостями, ізольовані від свого кола друзів. Друзі їх не приймають.

7. Соціальна ізоляція

Існує статистичний зв'язок між використанням соціальних медіа та соціальною ізоляцією. Коли підлітки бачать фотографії чи відео вечірки, на яку їх не запросили, це може викликати занепокоєння. Це відоме як страх втратити або FOMO. Здебільшого підлітки вірять, що вони спілкуються з різними людьми за допомогою соціальних мереж, але насправді вони осторонь від теперішнього моменту та свого життя. Це може стати приводом для відчуття більшої ізоляції та приводом для FOMO.

8. Непрактичні очікування

Ви не здивуєтесь, якщо я скажу, що Facebook, Instagram і Snapchat є причиною нереалістичних очікувань і дружби. Ви не можете перехресно перевіряти достовірність дій інших.

В ідеалі ніхто не повинен брехати в соціальних мережах, але шоу-бізнес і стратегії просування не зміняться найближчим часом. Знаменитості Instagram і YouTube, включно з інфлюенсерами, використовують такі стратегії для залучення аудиторії.

9. Погана концентрація

Негативний вплив соціальних мереж на сучасних студентів легко побачити. Різноманітні завдання, такі як школа, клас або домашнє завдання, вимагають більшої концентрації, щоб зайнятися чимось важливим, але зараз підлітки мають звичку використовувати соціальні мережі одночасно. Більшість із них вважають це багатозадачністю, але це не так. Дослідження показують, що постійні відволікання негативно впливають на увагу та знижують навчання та продуктивність.

10. Знижена активність

Підлітки, які активно користуються соціальними мережами, не витрачають достатньо часу на діяльність, яка обов'язково покращить розумові здібності, навички та рухливість. У тих, хто щодня займається спортом, їхнє тіло виділяє ендорфіни, які сигналізують нашому мозку залишатися позитивним і зменшити депресію. Знижена активність знижує секрецію ендорфінів і викликає депресію, поширену проблему.

11. Інтернет-залежність

Безконтрольне використання соціальних мереж серед підлітків може призвести до інтернет-залежності. Чим більше часу діти проводять у соціальних мережах, тим більше вони дізнаються про нові історії та ідеї, які вони хочуть вивчити. Ця погана звичка з часом перетворюється на залежність, яка, якщо її не впоратися на ранній стадії, може вплинути на їх успішність у навчанні, психічне здоров'я та навіть особистий розвиток.

Вам сумно, якщо ваш вміст у соціальних мережах не лайкається? Що ви відчуваєте, коли протягом доби не відкриваєте обліковий запис у соціальній мережі? Що насправді відчуваєш, коли твої підписники падають? Чи виникає у вас негативне відчуття, коли хтось перестає стежити за вами? Це кілька контрольних точок для перевірки рівня вашої залежності.

12. Контент про самогубства та самоушкодження

Соціальні мережі не тільки викликають звикання, але й можуть призвести до самогубства та самоушкодження. Підлітки в Інтернеті зроблять усе, щоб привернути увагу. Коли молоді люди бачать, що хтось привертає увагу шляхом самоушкодження, вони копіюють, не замислюючись. Вони роблять це, щоб показати свою хоробрість або через слабе психічне здоров'я.

Ситуація погіршується, коли вони починають ділитися суїцидальними методами та спонукати інших до суїцидальної поведінки. Дослідження та тематичні дослідження показують, що самогубство є заразним і може поширюватися через соціальні мережі. Коли людина помічає спробу самогубства або смерть, це стимулює ризик суїцидальних думок і спроб.

І все ж, незважаючи на всі негативні сторони соціальних мереж, не можна не визнати, що назад дороги немає. І відмовитися від них уже ніхто не зможе, тому що, якщо це мережа для спілкування, без якої вже не уявляють своє життя мільйони користувачів. [46] До плюсів безконтактного спілкування, безумовно, відносяться можливість знехтувати дальністю відстані, що розділяє користувачів, що дозволяє спілкуватися з будь-ким з нашої планети, конфіденційність, що сприяє реалізації глибинних психологічних потреб людини, що дозволяє їй проявити сторони характеру, не затребувані в реальному житті. Спілкування в Інтернет безцінне для людей з обмеженими можливостями, дозволяючи їм отримувати повноцінну освіту, роботу і на

рівних контактувати з іншими людьми. Сучасний бізнес також широко використовує можливості всесвітньої мережі [92].

Дослідження, проведені нещодавно в Америці інститутом Common Sense Media, показали, що підлітки кращим чином саме через соціальні мережі набувають і розвивають необхідні для подальшого життя навички. Суспільство сьогодні вже повністю комп'ютеризовано, і діти, незалежно від соціального статусу, рано засвоюють всілякі комп'ютерні технології та способи комунікації, набуваючи тим самим різноманітні професійні навички в цій області. Не отримавши ще атестат зрілості, багато підлітків до 18 років вже стають готовими фахівцями [49].

Можна констатувати, що в сучасному світі спілкування між людьми відбувається безбар'єрно. У наш час величезна відстань між людьми тепер не перешкода для спілкування. Розвиток Інтернету перетворило людство в одне велике глобальне село і дало можливість організації комунікацій людям з різних частин планети в режимі реального часу. Зростання соціальних мереж – глобальний культурний феномен. Незалежно від того, наскільки добре розвинені в окремо взятій країні держуправління, інфраструктура та можливості Інтернет-з'єднання, рівень популярності соціальних мереж повсюдно зростає. Виросло ціле покоління з новими ідентифікаційними параметрами, що вважає віртуальну реальність за реальний світ проживання. І це вже призводить до змін сформованих в соціумі архетипів і форм соціальних взаємодій. [38] Цей фактор вимагає коректування всіх практичних дій з організації та управління інформаційними ресурсами. Зрозуміло, що останнє можливо тільки за умов організації та проведення цілої низки подальших досліджень цієї нової форми соціальної комунікації. Держава повинна більш активно входити до мережевої комунікаційної сфери шляхом безпосередньої підтримки розгортання ресурсів бюджетних і позабюджетних організацій. Ідеться, зокрема, про необхідність стимулювання використання ними всіх можливостей, які надає мережеве спілкування для налагодження зв'язку із

широким громадянським загалом, пропаганди ідей національної ідентичності України, патріотизму, гуманності.

Слід зазначити, що недостатнє використання державними установами й організаціями у своїй роботі всіх тих багатоваріантних можливостей, які надає мережеве спілкування, є неприпустимою в наш час помилкою, що істотно знижує ефективність їх функціонування в сучасному суспільстві з його якісно новими інформаційними вимірами. [52]

Провідна роль у використанні потенціалу мережевих соціальних комунікацій, у досягненні суспільно значущої ефективності цих комунікацій має належати поряд із державним регулюванням також демократичним елементам впливу й зусиллям самого громадянського суспільства, яке авторитетом визнаних його представників встановлюватиме високі моральні норми, духовно-ціннісні орієнтири, задаватиме високі стандарти гуманітарної культури.

ВИСНОВКИ

Можна констатувати, що в сучасному світі спілкування між людьми спростилося до максимального рівня. Сьогодні величезна відстань між людьми тепер не перешкода для спілкування. Розвиток Інтернету перетворило людство в одне велике глобальне село і дало можливість організації комунікацій людям з різних частин планети в режимі реального часу. Зростання соціальних мереж – глобальний культурний феномен. Незалежно від того, наскільки добре розвинені в окремо взятій країні держуправління, інфраструктура та можливості Інтернет-з'єднання, рівень популярності соціальних мереж повсюдно зростає.

Соціальні мережі стають важливим трендом в Інтернеті. Це ризиковане явище, яке ще недостатньо досліджена фахівцями. Вони стали одними з найбільш вживаних і різноманітні послуги, які пропонує сьогоднішній світ, стали центром більшості населення.

У соціальних мережах ми можемо спілкуватися, ділитися, коментувати, презентувати, оцінювати, веселитися, скаржитися, сміятися та багато інших якостей. Мінус цих з усіх можливостей полягає в тому, що користувач соціальних мереж втрачає свою конфіденційність, свою особистість та ідентичність і може очікувати загроз у вигляді кіберзалякування, зловживання даними, переслідування.

За результатами соціологічних досліджень та наших наукових пошуків, ми прийшли до висновку, що сучасна молодь активно використовує соціальні мережі у повсякденному житті, а найбільш популярними соціальними мережами для сучасної молоді є Instagram, YouTube та Facebook. Переважна більшість молоді зареєструвалася в соціальних мережах із цікавості та тому, що в них там зареєстровані друзі, тобто їх найближче соціальне оточення. Молоді люди витрачають багато часу в соціальних мережах, хоч і переважна більшість з них не визнає своєї залежності від соціальних мереж. Їх залежність від соціальних мереж очевидна, оскільки

вони не можуть без всяких причин видалити свій профіль та ладні платити невелику ціну за користування соціальними мережами у тому випадку, якщо завтра соціальні мережі стануть платними. Для сучасної молоді соціальні мережі це перш за все джерело цікавої інформації, засіб спілкування та можливість познайомитися з новими друзями. А для навчання соціальні мережі корисні своєю цікавою інформацією та можливістю передавання інформації. Позитивним є те, що сучасна молодь усвідомлює певну небезпеку, що несуть в собі соціальні мережі, а також те, що соціальні мережі не здатні замінити їм живе спілкування з їх соціальним оточенням.

Соціальні мережі на сьогоднішній день стали головним інструментом впливу на сучасну молодь, в той час як класичні інститути соціалізації (родина, школа, однолітки) відійшли на другий план. Сучасний Інтернет простір все більше приваблює молодь, можливістю розповісти про свої почуття, переживання, доступу до особистої інформації користувачів соціальних мереж.

В результаті наукових пошуків, ми прийшли до висновку, що соціальна мережа – це інтерактивний багатокористувацький сайт, контент якого наповнюється самими учасниками мережі.

З розвитком соціальних мереж з часом вони стали новим потужним соціальним інститутом. А функціональні особливості соціальних мереж привели до виникнення нових форм кіберкомунікації між її учасниками, якій притаманні анонімність, розірваність та мозаїчність, підвищена вербальна активність, специфічний етикет спілкування, нова мова, дефіцит невербальної комунікації, втрату відчуття часу, контролю над ситуацією.

В результаті систематизації результатів досліджень мотивів інтернет-комунікації молоді в соціальних мережах, ми прийшли до висновку, що соціальні мережі є потужним інструментом для саморозвитку особистості, освоєння «нового» віртуального простору, його можливостей, особливостей, навчання, для творчого самовираження.

Сучасна молод складає найчисельнішу групу користувачів соціальних мереж та активно залучається до Інтернет-комунікації, вважаючи її більш зручним та доступним способом спілкування та обміну інформацією. Витіснивши традиційні способи комунікації, вони замінили людині хобі та вербальне спілкування. Також соціальні мережі ефективно використовують в різноманітних областях не тільки з метою налагодження контактів та спілкування, а й з метою отримання інформації, взаємодії з вченими, політиками та чиновниками, здійснення наукової, соціальної і політичної діяльності. Соціальні мережі взяли на себе роль «віртуального дзеркала нашого життя», де обговорюються найгостріші теми суспільства та формується суспільна думка на ті чи інші проблеми та шляхи їх вирішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксиологический и идеологический статус сетевого общества в информационном социальном пространстве постановка проблемы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://huminf.tsu.ru/e-jurnal/magazine/3/luk_nur.htm. – Название с экрана. – Дата доступа: 11.02.2015
2. Алмаева В. В. Виртуальные социальные сети как составляющая современного образовательного пространства [Электронный ресурс] / В. В. Алмаева. — Режим доступа : <http://ito.edu.ru/2010/Tomsk/III/III-0-1.html>
3. Арестова О. Н. Мотивация пользователей Интернета / О.Н. Арестова, Л.Н.Бабанин,А.Е. Войскунский. - Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.relarn.ru:8080/human/motivation.txt>
4. «ВКонтакте», «Одноклассники» та Facebook лідирують серед соціальних мереж в Україні. - GfK Ukraine/Новини та матеріали/Прес-релізи GfK Ukraine/Матеріали. - October 11, 2012, 00:22. – Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.gfk.com/gfkukraine/htdocs/public_relations/press/press_articles/009018/index.ua.html
5. Бакулев Г. П. Массовая коммуникация: Западные теории и концепции [Электронный ресурс] / Г. П. Бакулев. — Режим доступа : <http://pulib.if.ua/part/9691>.
6. Белинская Е. Современные исследования виртуальной коммуникации: проблемы, гипотезы, результаты / Е. Белинская, А. Жичкина. — М. : ЮНИТИ, 2009.— 165 с.
7. Бестужев-Лада И. В. Какая ты молодёжь? / И. В. Бестужев-Лада – М. : Просвещение, 1988. – 256 с.
8. Быков В. В. Развитие предпринимательства в молодёжной среде : [учеб.-метод. пособие] / В. В. Быков, А. И. Парамонов – М., 2002. – 309 с.
9. Вайнола Р. Х. Технології соціальної роботи / Р. Х. Вайнола. – К., 2000. –

- 120 с.
10. Вілков В.Ю., Ніколаєвський В.М., Омельченко В.В., Сайтовський О.І. Людина і світ. Харків – 2002 р.
  11. Влияние социальных сетей на подсознание подростков [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://zakyiv.com/kms_news+stat+cat_id-8+page-1+nums-73552.html.
  12. Войскунский А. Е. Феномен зависимости от Интернета / А. Е. Войскунский // Гуманитарные исследования в Интернете. — М. : Изд-во Эксмо, 2000. — 321 с.
  13. Всеобщая декларация прав человека : принята и провозглашена резолюцией 217 А (III) Генеральной Ассамблеей ООН от 10 декабря 1948 г // Законодавство України про шлюб, сім'ю та молодь. – К., 1997.
  14. Галіч, Т. О. Соціальні Інтернет-мережі та віртуалізація суспільного життя [Текст] / Т. О. Галіч // Соціологія майбутнього: науковий журнал з проблем соціології молоді та студентства. – Х., 2010. – Вип. 1. – С. 145-152.].
  15. Головатий М.Ф. Соціологія молоді: курс лекцій. - К., МАУП, 2006. - 304с.
  16. Головатый Н. Ф. Соціологія молодёжи : [курс лекцій] – Н. Ф. Головатый. – К. : МАУП, 1999. – 224 с.
  17. Головаха Е.И. Трансформирующееся общество. Опыт социологического мониторинга в Украине. - К., 1996. - С.127-128.
  18. Горбачев М.С. Молодежь - творческая сила революционного обновления. - М., 1997 - 125с.
  19. Григорьев С. И. Социальная работа с молодёжью [учебник для студентов вузов] / С. И. Григорьев, Л. Г. Гусякова, С. А. Гусарова. – М., 2006. – 402 с.
  20. Гревцов В. Е. Развитие социальных связей и отношений в виртуальных сообществах.// Социосфера. - №1, 2010. - с. 59-62.
Кудашкіна О. З. Кіберсоціалізація як новий вид соціалізації у віртуальному середовищі. // Соціальна педагогіка: теорія та практика, 2011. - № 1. – с. 12 – 18.

21. Демків О. Б. Розвиток та основні напрямки мережевого аналізу // *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць*. – Харків: Видавничий центр Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2003. – с. 161-166.
22. Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: сучасний стан і перспективи розвитку. — К.: Академпрес, 1999. — С. 44—47, 59—61.
23. Дорожкін Н. А. Суб'єктність молодёжи : концептуальные подходы и проблемы формирования / Н. А. Дорожкін // *Молодёжь и общество на рубежу веков*. – М. : ВЕЧЕ, 1999. – 328 с.
24. Закон України “Про соціальну роботу з дітьми та молоддю”. // *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2001, - №42, ст.213.
25. Закон України „Про громадянство України” від 8 жовтня 1991 р., №1636 (витяг) // *Збірник міжнародних правових документів, законодавчих актів і нормативних документів України з питань соціально-правового захисту дітей*. – К., 1998.
26. Закон України „Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” від 5 лютого 1993 р. // *Законодавство України про шлюб, сім'ю та молодь*. – К., 1997.
27. *Збірник міжнародних правових документів, законодавчих актів і нормативних документів України з питань соціально-правового захисту дітей*. – К., 1998.
28. Зверева ІД., Козубовська І.В., Керцмвн В.Ю., Пічкарь ОЛ. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти). — Ч. I — Ужгород: УжНУ, 2000. — 192 с.
29. Злупко С.М., Павлишин М.І. Економічна освіта і соціальний захист молоді. // *Наукові записки. Збірник наукових праць. Том III. Серія - економіка. Ч. II. Освіта як фактор формування людського капіталу*. - Острог, 2000. - С.45-50.

30. Каким образом Facebook и др. влияют на подростков [Электронный ресурс].
— Режим доступа : <http://www.epochtimes.ru/content/view/61753/81>.
31. Камалдинова Э. И. Молодёжь как объект и субъект социальной деятельности / Э. И. Камалдинова. – М. : Педагогика, 1998. – 193 с.
32. Кірпатрік, Д. Ефект Facebook. Внутрішня історія компанії, що об'єднує світ [Текст] / Д. Кірпатрік. – К. : Темпора, 2013. – 482 с.
33. Конституція України : прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року / Верховна Рада. – К. : Вид-во „Право”, 1996. – 64 с.
34. Кротюк С. Методика та методологія визначення ефективності діяльності різних соціальних служб (центрів) для молоді / С. Кротюк, І. Зверева // Молодь України : стан, проблеми, шляхи розв'язання: [Збірн. наук. публікацій УкрНДІ проблем молоді за підсумками виконання наук. програм у 1995 р.]. – К., 1996. – Вип. 5.
35. Лобовікова, О. О. Соціальні мережі як феномен інформаційного суспільства [Текст] / О. О. Лобовікова, А. С. Мельніков // Вісник Львівського університету. – Л., 2011. – Вип. 5. – С. 154-160.
36. Мигович І.І. Соціальна робота: наука і професія. //Віче. - 1998. - №5. - С.76.
37. Міністерство оборони України: публічна сторінка «Вконтакте». – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://vk.com/theministryofdefence>
- Найштетік Є.В. Соціальна мережа як система множинних рефлексій. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://skabber.nir.com.ua>
38. Молодь України у дзеркалі соціології. — К.: УІСД, 2001. — 210 с.
39. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти / за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціал. дослідж. ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 248 с.
40. Моніторинг громадської думки населення України. //Інформ. бюл. - К.: ЦСМ/УІСД, 1998.- №10 (23). - 39с.
41. Моніторинг громадської думки населення України. //Інформ. бюл.: Спецвип. “Молодь-1997”. - К.: ЦСМ/УІМ, 1997. - №9. - 33с.

- 42.МОЛОДЬ в умовах становлення Незалежності України (1991–2011 роки) : щоріч. доп.Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Державний інститут розвитку сімейної та молодіжної політики [редкол. : О. В. Белишев (голова) та ін.]. – К., 2011. – 316 с.
- 43.О возникновении термина социальные сети [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.social-networking.ru/>. – Название с экрана. – Дата доступа: 11.03.2015.
- 44.Онищенко, О. С. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства [Текст] : монографія / О. С., В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 220 с.
- 45.Основы социальной работы : [учебник / отв. ред. П. Д. Павленок]. – М., 1999. – 446 с.
- 46.Основы социальной работы [учеб. пособие, 2-е изд. / под ред. Н. Ф. Басова]. – М., 2005. – 412 с.
- 47.Основы социальной работы: Учебник / Отв. ред. П.Д. Павленок. — М., 1997. — С. 236—244.
- 48.Павлишин М. Соціальний захист від безробіття в Україні у період ринкових перетворень.// Вісник Львівської комерційної академії. Випуск 3. Серія - гуманітарні науки. - Львів,2000. -.С.155 - 159.
- 49.Павлишин М.І. Кредитні спілки і соціальний захист громадян України. //Науковий вісник Українського державного лісотехнічного університету. Збірник науково - технічних праць. Випуск 9.3. - Львів,1999, - С.110-116.
- 50.Павлишин М.І. Майбутнє України - в руках молоді. //Україна в ХХІ столітті: концепції та моделі економічного розвитку. Матеріали доповідей V Міжнародного конгресу українських економістів, Ч.ІІ. - Львів: ІРД НАН України. - С.116-120.
- 51.Плешаков В. А. Киберсоциализация и православие: к постановке проблемы духовнонравственного развития и воспитания российских школьников и

- студенческой молодежи / В. А. Плешаков // Вестник ПСТГУ. Серия IV. Педагогика. Психология. – М.: ПСТГУ, 2010. – № 2 (17). – 76 с..
- 52.Плотинский, Ю. М. Развитие социального интернета / Ю. М. Плотинский. – Веб 2.0. – Электронный ресурс. Режим доступа: <http://soc-inform4.narod.ru/lectures.html#d6>
- 53.Пожуєв В.І. Проблеми інформатизації суспільства в трансформаційних умовах. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г. Воронкова. – Вип. 34. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2008.– 241 с.
- 54.Плешаков В. А. Виртуальная социализация как современный аспект квазисоциализации личности / В. А. Плешаков // Проблемы педагогического образования. Сборник научных статей / [под ред. В. А. Сластёнина, Е. А. Левановой]. — М.: МПГУ — МОСПИ, 2005. — Вып. 21.— С. 48 — 49.
- 55.Погляди сучасних, зарубіжних, дослідників на роль соціальних медіа в політичній комунікації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal////Soc_Gum/Gileya/2012_62/Gileya62/P14_doc.pdf. – Заголовок з екрана. – Дата доступу: 12.02.2015.
- 56.Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века Г. Г. Почепцов. – М. : „Рефл-бук”, 2001. – 352 с.
- 57.Про становище молоді в Україні (за підсумками 1999 р.): Щорічна Доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України. - К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2000. - С.13.
- 58.Про становище молоді в Україні (за підсумками 1999 року): Щорічна доп. Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України. — К., 2000. — 158 с.
- 59.Про становище молоді в Україні: [доп. Кабінету Міністрів України,

- Верховної Ради України] // Поточ. арх. М-ва України у справах сім'ї та молоді. – К., 1995.
60. Про становище молоді в Україні: за підсумками 1997 р. // Щоріч доп. Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України. – К., 1998.
61. Результати моніторингового опитування населення України стосовно соціального становища молоді. - К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2000. - 34с.
62. Ритцер Джордж. Современные социологические теории. 5-е изд. / Джордж Ритцер. – СПб.: Питер, 2002. – 688 с.
63. Роль сети Интернет в современном мире [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://webkuban.ru/web/rol-seti-internet-v-sovremennom-mire.html>.
64. Сазанов В. М. Социальные сети – анализ и перспективы [Электронный ресурс] / В. М. Сазанов. — Режим доступа : <http://spkurdyumov.narod.ru/sazonov.htm>.
65. Салабай Н. Основні тенденції та напрямки діяльності соціальних служб для молоді по сприянню соціальному становленню молоді в Україні Н. Салабай, М. Лукашевич // Молодь України : стан, проблеми, шляхи розв'язання : [зб. наук. публікацій УкрНДІ проблем молоді за підсумками виконання наук. програм і проектів у 1995 р. – К., 1996. – (Вип. 5)
66. Салагаев А. Л. Молодёжные субкультуры / А. Л. Салагаев. – Казань : Изд-во КГТУ, 1997. – 116 с.
67. Сикевич З. В. Молодёжная субкультура : за и против / З. В. Сикевич. – Л. : Мысль, 1990. – 272 с.
68. Социальная защита молодёжи : вопросы теории и практики / [под ред. Т. В. Лисовского]. – М. : Проспект, 1994. – 370 с.
69. Социальная работа / [под ред. В. И. Курбатова]. – Ростов н/Д : Феникс, 1999.
70. Социальные Сети от А до Я: путеводитель по социальным сетям интернета. – Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.social-networking.ru>
Українська О.О. Інформатизація суспільства та ризики сучасності. //

- «Культура народів Причорномор'я», 2011. – № 212. – с. 155 – 158. Соціальні мережі в 2011 році: дослідження comScore [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.sarafannoeradio.org/analitika/1043-socialnye-seti-v-2011-godu.html>
71. Соціальні мережі і підліток [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://fraui.ru/podrostkoviyiy-period/sotsialnyie-seti-i-podrostok>.
72. Соціальні мережі як актуальний спосіб самовираження масового людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moluch.ru/archive/39/4592/>. – Назва з екрана. – Дата доступу: 02.03.2015
73. Соціологічний енциклопедичний словар. – М., 1998.
74. Соціологія молодіж: [учебник] / під ред. проф. В. Т. Лисовського. – СПб : Из-во С.-Петербурзького університету, 1996. – 460 с.
75. Соціальна робота в Україні на початку ХХІ століття: проблеми теорії і практики: Матеріали доп. на Міжнар. наук.-практ. конф. 29—31 жовтня 2002 р. — Ч. II. — К., 2002. — С. 3—122.
76. Соціальна робота з молоддю в Україні. – К., 1997. – 240 с.
77. Соціальна робота: психологічний аспект: Навчальний посібник. / За редакцією проф. А.Й. Кепської. - К.: центр навчальної літератури, 2004. - 352с.
78. Соціальна робота: технологічний аспект: Навч. посіб. / За ред. А.Й. Кепської. — К.: Центр навч. літ., 2004. — С. 215—266.
79. Соціальне суспільство в Україні : експертна оцінка та аналіз існуючої в Україні системи утримання та виховання дітей, позбавлених батьківського піклування – К., 1998 – 63 с.
80. Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 2001, 1 Н.Паніна „Молодь України: структура цінностей”
81. Сучасна молодіжна політика і соціальна робота в Україні / За ред. Якименко В.І. – К., 2001.
82. Телефон довіри. Служба екстремальної психологічної допомоги по

- телефону для молодёжи / [под ред. Е. А. Вакулиной, И. Н. Соляновой. – Саратов : РЦКСОДМ, 2000. – 64 с.
- 83.Технология социальной работы :[учебник / под общ. ред. проф. Е. И. Холостовой] – М. : Инфа, 2001. – 400 с.
- 84.Типове положення про соціальні служби для молоді : Ч. 1 // Діти, молодь і закон, 36 док. – К., 1994.
- 85.Титаренко І.О. Шилова Є. Соціальна робота з молоддю в умовах поширення соціальних Інтернет-мереж. ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2(14) 2012.– С.127-131
- 86.Формування здорового способу життя молоді : [навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді] / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дікова-Фаворська та ін. – К. : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2005. – 116 с.
- 87.Формування здорового способу життя молоді : стратегія розвитку українського суспільства (Ч. 1) / [О. О. Яременко, О. О. Вакуленко, Ю. М. Галусян та ін. – К. : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2005. – 160 с.
- 88.Формування здорового способу життя молоді : стратегія розвитку українського суспільства (Ч. 2) / [О. О. Яременко, О. О. Вакуленко, Н. М. Комарова та ін. – К. : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2005. – 212 с.
- 89.Шаронов А. В. Пути реализации государственной молодежной политики / А. В. Шаронов // Социология молодёжи / под ред. Т. В. Лисовского. – СПб. : ИТ „Инсайд”, 1996 – 352 с.
- 90.Шпанер Л. Деякі аспекти формування інтернет-залежності. // Електронний журнал "Медіа освіта\Media Education". - №3. - [Електронний ресурс] / Режим доступу:
<http://www.lnu.edu.ua/mediaeco/zurnal/N3/aspekty-spaner.htm>
- 91.Штурхецький С. В. Комунікативний потенціал місцевого самоврядування в Україні [Текст] : монографія / С. В.Штурхецький. – Рівне: ТОВ «Овід», 2011. – 148 с.

- 92.Шуст Н.Б. Інноваційна діяльність молоді: сутність, структура, функції. -
Вінниця 20012, 141с.
- 93.Энциклопедия социально работы Пер с англ. – М. : Прогресс, 1996. – 344
- 94.Эриксон Э. Идентичность : Юность и кризис / Э. Эриксон. – М. : Прогресс,
1996 – 344 с.

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А

Анкета

«Місце соціальних мереж в житті сучасної молоді»

Дорогий студент! Звертаємось до Вас із проханням взяти участь у соціологічному опитуванні на тему «Місце соціальних мереж в житті сучасної молоді»“. Просимо щиро і правдиво відповісти на питання анкети. Ваші відповіді є конфіденційними. Опитування проводиться студентами спеціальності «Соціологія» кафедри соціології та соціальної роботи факультету суспільних наук ДВНЗ «УжНУ».

1.Ваша стать?

- 1.чоловік
- 2.жінка.

2.Ваш вік?

- 1.менше 18
- 2.18-25
- 3.більше 25

3.Ваше місце проживання?

- 1.місто
- 2.село
- 3.снт

4.Чи користуєтеся Ви соціальними мережами в Інтернеті?

- 1.так
- 2. ні

5.Якою соціальною мережею Ви користуєтеся найчастіше?

- 1.Вконтакті

2.Однокласники

3.Facebook

4.Instagram

5.Twitter

6.YouTube

7.Інша _____

6.Що Вас підштовхнуло зареєструватися в соціальній мережі?

1.друг (подруга)

2.всі мої друзі зареєстровані

3. цікавість

4. бажання завести нових друзів

5. бажання знайти своє кохання

6. інше _____

7.Скільки часу на день Ви проводите в соціальній мережі?

1.30 хвилин і менше

2. від 30 хвилин до 2-х годин

3.від 2-х годин до 4-х годин

4. більше 4-х годин

8.Ви вважаєте себе залежним від соціальних мереж?

1.Так

2.ні

3.важко відповісти.

9.Чи зможете Ви, без усякої причини, видалити свій профіль у соціальній мережі або просто стерти всю інформацію на ній і не заходити туди?

1.так, без проблем

2.ні, там необхідна мені інформація та контакти

3.важко відповісти

10.Якщо завтра соціальна мережа стане платною, Ви продовжите користуватися нею?

1.так, не залежно від ціни;

2.так, якщо ціни будуть помірними;

3.ні, я не збираюся витратити гроші на це; важко відповісти.

11.Чи вважаєте Ви, що соціальні мережі можуть замінити живе спілкування?

1.Так

2.ні

3.важко відповісти.

12. Що для Вас є соціальні мережі (виберіть декілька відповідей)?

1.Засіб спілкування

2.Джерело цікавої інформації

3.Спосіб витрачання часу

4.Місце для розваг

5.Можливість познайомитись з новими людьми

6.Можливість самовираження

7.Свій варіант _____

13 Що корисного є в соціальних мережах для навчання (виберіть декілька відповідей)?

1.Цікава інформація

2.Передавання документів

3.Допомога колег

4.Нічого

5.Свій варіант _____

14. Який варіант проведення вільного часу для Вас найбільш прийнятний (виберіть декілька відповідей)?

1. Пospілкуватися в Соцмережах з друзями
2. Погуляти з друзями
3. Додатково підготуватися до занять
4. Переглянути телепередачі по телевізору, послухати музику, почитати книгу
5. Свій варіант _____

15. Чи несуть соціальні мережі певну небезпеку (тобто щось негативне, погане) для Вас і суспільства в цілому?

1. Так
2. Ні
3. Важко відповісти

Дякуємо за відповіді!